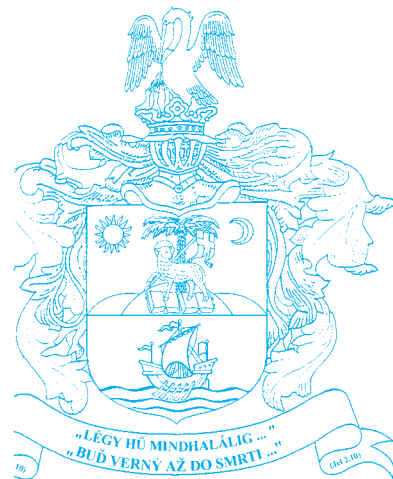

KÁLVINISTA SZEMLE

A SZLOVÁKIAI REFORMÁTUS KERESZTYÉN EGYHÁZ
HIVATALOS LAPJA

LXXX. évfolyam

10. szám

Komárom, 2009. október

Ára 35 cent

BELSŐ REFORMÁCIÓNK MINDIG IDŐSZERŰ

Minden év őszén, október 31-én megemlékezünk a reformációs történeésekről, amikor is Luther Márton fellépett a búcsúcédulák árusítása ellen. Támadtak bátor követői is, akik megújították a tanítást, az erkölcsöt és az egyházi berendezkedést.

Luther 1517. október 31-én a wittenbergi vártemplom kapujára kiszögezte 95 tételét, ami tiltakozás volt az egyházi praktikák ellen. Tette jelentősen megzavarta a tervezett ünnepséget. Mindenszentek ünnepére a templomban 5005 relikviát állítottak ki, szentek maradványait – csodálat és „isteni imádat” tárgyaként. S ezzel függött össze a búcsúcédulák árusítása is. Például egy gyilkos nyolc dukátért válthatta meg magát. A hamis tanúzás bűnéből kilenc dukát árán lehetett megszabadulni. Luthert felbőszítette a búcsúcédulák árusítása, amit „szent kupeckedésnek” tartott. Felgyúlt, akárcsak Pál apostol Athénban, ahol az ismeretlen Istent hirdette, akinek az Areopagoszon oltára volt (*ApCsel 17*). Az apostol megvilágította az athéniaknak, hogy Isten a Jézus Krisztusban teljesen megmutatta magát. Az Isten Fiában, akit megfeszítettek, minden közlés megadatott, ami az üdvösséghez szükséges.

Luther Wittenbergben a vallási, erkölcsi, társadalmi és egyházi megújulás folyamatát indította el. Az elvilágiasodott egyház a Krisztus-követés útjára lépett. Az egyháznak minden időben Krisztus evangéliuma szerint kell élnie. A reformátor az első tételben ezt írja: „Amikor a mi Urunk és Mesterünk, Jézus Krisztus azt mondta, térjete meg, azt akarta, hogy az ő híveinek egész élete állandó bűnbánat legyen.”

A keresztyén életnek folyamatos bűnvallásnak, a bűnösség elismerésének kell lennie. Az Úr Jézust pedig kívülre is meg kell vallani. A hitélet a bűnök megbocsátása a vétkezőknek, igyekezet elhagyni az eddig elkövetett bűnöket. Az élő hit gyümölcse az önzetlen szeretet, áldozatkészség és türelem, segítőkészség. Luther ma is arra hív, hogy gondolkodjunk el a bűnbocsátó cédulákon; és megmagyarázza, hogy bűneink bocsánata Krisztus érdemében van.

Kálvin János genfi reformátor szigorú erkölcsi rendet vezetett be. Huszonhét éves korában gyötrelmes útra lép. Összeállítja *A keresztyén vallás rendszerét*, amely mű meghaladta kora lehetőségeit. Kálvin pozitívan gondolkodik, az Isten ígéje iránti alárendeltségre hív – mégpedig otthon, a munkában, a hivatalban, a templomban.

Egy könyvben, mely a reformáció „kalandjáról” szól, a szerző arról az állandó meglepetésről ír, amit a teljesen egyedi és egészen különös genfi reformáció jelentett (az egyház életének nagyon erős korszakaként). Az egyház sokáig a pompás magasztosság, a szerzetesi rend, a búcsúcédulák és a bűnbocsánati cselekmények által kínált biztonságot. A kálvini reformáció felforgatja és ártértékeli a bevett vallási módszereket. Új látószögből figyeli az egyház szervezetét és az előjárókat. Természetesen Kálvin nem feledkezik meg a hívek mindennapi életéről sem. A reformáció szerinte életmodell mind az egyén, mind a társadalom számára. Az ember Isten felügyelete alatt él és dolgozik. Komoly hangsúlyt nyert a Biblia személyes olvasása. A bibliai „tanácsadás” nagyon ajánlatos mindenkinek. Így a reformáció Kálvin által új arculatot kap. Megmutatja az utat, és pártfogókat szerez Genfen kívül is.

Kálvin szintén találkozott értetlenséggel és elutasítással. Voltak ellenségei, akiket azonban felülmúltak a jó barátok. Türelemes volt a száműzetésben is, tudott lelkesedni a reformációért, ha kellett. Meggyőződéses humanista volt, aki túlment a humanizmus határán. Ma is az élet forrásához hív, az Isten ígéjéhez: újra föl kell fedezni az örök Isten hatalmas tekintélyét. Arra figyelmeztet, hogy kötelességeinket felelősséggel és becsületesen végezzük. Igényes volt magával és másokkal szemben is: adott és követelt. Az igazi reformációt a bibliai elvek betartásában látta. Szerinte az Isten iránti tiszteletnek nagyon kell lennie, Isten dicsőségét nem szabad megsérteni.

Kálvin Jánosról sok könyvet és tanulmányt írtak, és bizonyára még sokat fognak értekezni és írni a reformációról és benne Kálvin szerepéről. Nem véletlenül, hanem azért, mert üzenete ma is aktuális. A református egyház a reformáció által él, Isten kegyelme nekünk ajándékozta a hitet, a Bibliát. Rajtunk áll, hogy elfogadjuk a meghívást és dolgozunk a szőlőskertben. Valaki hajnaltól, más csak a nap folyamán áll be. A fizetség egy dénár, amint mondja a példázat (*Mt 20, 1–16*), igazságos és kegyes. Mindnyájunknak van elhívása és küldetése. Reformáljuk magunkat készséges munkásokká, dolgozunk magunkon! Dolgozzunk testvéreinkért! Dicsőítsük az Istent!

Juraj Gajdošoci

Lukátsi Vilma

WITTENBERG

Október utolsó napja már.
A látóhatár fénylő napkelte ígér:
„Az igaz ember hitből él...”

Az a korszakváltó hajnal
megajándékozta a világot:
Szöveget és kalapácsot
adott egy szerzetes kezébe.
Amíg a vártemplomhoz ér:
„Az igaz ember pedig hitből él...”
– suttogja, még csak önmagának,
de az egész világnak
szól attól kezdve az üzenet,
a kapura kiszögeezett hitvallása
sok éjszakának...

A kinyitott szent Bibliának
fölismert igazsága beszél:
„Az igaz ember hitből él!”

...mert fűjt a szél
azon a kora reggelen,
nem maradt többé rejtelem,
hogy Isten szereti a világot,
önmaga adott váltságot érte
Fia halála által!
S mert Ő mindent megfizetett,
azért nem lehet elvesztett
senki, aki hisz Benne,
hisz, szeret és remél...
„Az igaz ember hitből él!”

A GENERÁLIS KONVENT ELNÖKSÉGÉNEK NYILATKOZATA

Mély aggodalommal figyeljük Magyarország és Szlovákia kapcsolatának alakulását és a szlovákiai magyarságot érő diszkriminációs lépéseket. A Magyar Református Egyház Generális Konventje elítéli a szeptemberben hatályba lépő szlovákiai nyelvtörvényt, amely csorbitja a kisebbségi nyelvhasználatot és korlátozza Szlovákia nem szlovák anyanyelvű polgárainak teljes élethez való jogát. Mindez kirívóan ellentétes az emberi méltósággal és az európai irányelvekkel és normákkal is. Elítéljük és felháborítónak tartjuk, hogy a Magyar Köztársaság elnökétől augusztus 21-én megtagadták a belépést a Szlovák Köztársaság területére, továbbá hogy az Európai Unió közösen a két ország belügyének tekinti ezeket az eseteket. Szomorúan látjuk az Európai Unió és néhány tagállama vezetőjének megnyilatkozásaiból, hogy magyar nemzetünket magára hagyják az őt érő igazságtalanságában, s ezzel az európai népek közösségének eszméjétől is elfordulnak.

Ezért is kifejezzük szolidaritásunkat a felvidéki magyarsággal, és mindent megteszünk azért, hogy a magyar reformátusok közösségének ereje a gyakorlatban is segítse életüket és támaszuk legyen e mostani félelemmel és bizonytalansággal szemben. A magyar reformátusság évszázadok óta szeretetben és békében él szlovák és más nemzetiségű testvéreivel. Meggyő-

Az ÚR színe előtt

Örök, kegyelmes Istenem és Atyám, tudom, hogy semmi se történhet velem a Te tanácsod nélkül. A kehely a Te kezében van, s Te töltesz mindenkinek. És ha büntetsz is minket, csak a szeretetedet nyilvánítod ki. Mi a mi szenvedésünk a Te színed előli tökéletes elvettetéshez képest, amit bűneinkkel kiérdemeltünk, aminek sötét árnyát viszont a Te szeretett Fiad elhárította rólunk?! Könnyű az, ha hiszünk a Te jelenlétedben és segítségében. Add meg tehát nekem, Istenem, hogy tekintetemet ne a látható dolgokra vessem, hanem a Te láthatatlan kegyelmedre, a Te ígéretedre, a Te vigasztalásodra és a Te örök megváltásodra, amit megígértél azoknak, akik türelmesen kitartanak mindvégig. Segíts nekem, hogy lelkemet tudjam türelemben tartani, és hogy a szenvedésben ne essek kétségbe, hanem megerősödve és Teáltalad biztatva türjek mint Jézus Krisztus jó harcosa, hogy jól tudjam a harcot megvívni, hogy őrizsem a hitet és végül megszerezsem a koszorút, amely eltett mindazoknak, akik győznek, az Úr Jézusért, a mi Urunkért. **Ámen.**

Johann Arndt

zódásunk, hogy az ellentétek mesterséges szítása romboláshoz vezet. Mi ezzel szemben az igazság mellett kiállva a békességet hirdetjük. Egyúttal ezúton is felhívjuk minden honfitársunkat, hogy ne engedjen semmilyen uszításnak, és ugyanazzal a méltósággal utasítson el minden felelőtlen akciót, mint amellyel tiltakozik a szlovákiai kisebbségek jogainak csorbitása ellen.

Budapest, 2009. augusztus 28.

Dr. Szabó István püspök **Dr. Tókéczki László főgondnok**
Dunamelléki Református Egyházkerület
Steinbach József püspök **Dr. Huszár Pál főgondnok**
Dunántúli Református Egyházkerület
Dr. Pap Géza püspök **Tonk István főgondnok**
Erdélyi Református Egyházkerület
Zán Fábíán Sándor püspök **Nagy Béla főgondnok**
Kárpátaljai Református Egyház
Csúry István mb. püspök **Kovács Zoltán főgondnok**
Királyhágómelléki Református Egyházkerület
Csete Szemesi István püspök **Hallgató Imre főgondnok**
Szerbiai Református Keresztyén Egyház
Fazekas László püspök **Fekete Vince főgondnok**
Szlovákiai Református Keresztyén Egyház
Csomós József püspök **Ábrám Tibor főgondnok**
Tiszáninneni Református Egyházkerület
Dr. Bölcskei Gusztáv püspök **Dr. Imre Sándor főgondnok**
Tiszántúli Református Egyházkerület

A NYELV VÉGSŐ MENEDÉKÜNK

Vonják vissza a nyelvtörvényt!

Tisztelt Hölgyeim, Uraim, kedves Barátaim! Ma nem közös öröm hozott össze minket, hanem fájdalmas kényszer. Hadüzenet érkezett ezredéveken keresztül csiszolódott szép anyanyelvünk ellen. Ezt a nem európai, sötét szándékú akciót kell európai módon, békés eszközökkel, de elszántan megszüntetni.

Sokan értik, sokan nem értik, milyen anakronisztikus események játszódnak le napjainkban az Európai Unió néhány országában, így például nálunk, Szlovákiában. Nyelvtörvényt léptet életbe a szlovák kormányzat, még hozzá olyan törvényt, amely úgy mond a szlovák nyelvet védelmezi, még a kórházi műtőasztaloknál vagy tűzvész esetében az égő házaknál is. Ezért azt kell mondanunk, sajnos nem ez az igazi célja, mert szinte a végletekig korlátozza a nemzetiségi nyelvek használatát – néhány esetben még a magánéletben is. Szeretném felhívni a figyelmet arra, hogy minden nemzetnek milyen szent ügye kell legyen a saját nyelve. Hitében és nyelvében él a nemzet, vagy nélküle meghal.

Már a Biblia első lapjai arra hívják fel figyelmünket, hogy a szó, a beszéd, a nyelv, az ige valóságos csoda, amelyben teremtő erő rejlik. (És monda Isten: legyen, és lőn...) A nyelvvel sajnos vissza is lehet élni, s amikor ez történik, akkor minden visszajára fordul: romboló, pusztító hatást fejt ki. Egy-egy nyelvet erőszakkal akár el is lehet törölni. Az Újszövetségben Jakab apostolnál olvassuk: „...ha valaki beszédében nem vétkezik, az tökéletes ember” (Jk 3,2b). Néhány kiemelkedő személyiségre szeretnék a következőkben utalni. Velük együtt vallva, milyen pótolhatatlan kincs az anyanyelv.

Ravasz László, a múlt század híres püspöke és szónoka írta, hogy a nyelv, a beszéd igazi titok s egyben csoda, mert akkor kezd élni és hatni, amikor elhangzik. Ha kimondja valaki a varázsszót: „szerelek”, a szó elhangzott, elhalt, miközben a szívben, a tudatban csodálatos folyamatok indulnak el. A nyelv, a nyelvünk tehát egyik legnagyobb kincsünk.

Pilinszky János költőnk folytatva e gondolatot, a következőket írja: a nyelv közlés és összeköttetés, híradás és hírszerzés egymásról, a dolgokról, a világról, vagyis adás és befogadás, más szavakkal: nyitottság. Szeretet. Ahol visszaélnék vele, elhal a beszéd eredendő értelme. Ahol a beszéd a tagadást, az elkülönülést, az elidegenedést szolgálja, előbb vagy utóbb maga is elhal... S ha tovább él is, ez az élet aligha lesz több rákos burjánzásnál. Nyelv nélkül soha nem tudnánk kimondani (meghatározni) személyiségünket, de örök, egyetemes összetartozásunkat sem.

Reményik Sándorról sem feledkezhetünk meg, aki annak idején egy kényszer alatt előállt konkrét helyzetben, de állandó érvényességgel írta le a következő szavakat: „a nyelv ma nekünk végső menedékünk”. Órizzuk hát és védjük, hogy magunk is megmaradjunk!

Ezért nagyon haragszunk azokra a tévécsatornákra és sajtótermékekre, amelyek folyamatosan fertőzik, rontják nyelvünket. Ezért kell tiltakoznunk most minden erőnkkel az anyanyelvet korlátozó, sorvasztó tilalmak ellen, a legújabb szlovák nyelvtörvény ellen is. Tiltakoznunk kell akkor is, ha ez a nyelvtörvény bőséges magyarázat-körítéssel van tálalva, mert lényegét, célját tekintve ránk nézve egzisztenciális fenyegetést jelent.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim, tisztelt tiltakozó Nagygyűlés! Több, a múltba mé-

A szerző és szónok: egyházunk tiszteletbeli püspöke, Erdélyi Géza. (Fotók: Internet)

lyen visszanyúló oka van annak, amiért ma kénytelenek voltunk összegyülekezni és határozottan tiltakozni. Egy olyan nyelvtörvény ellen tesszük ezt, amely kihathat az anyaországról leválasztott minden területre, és amely elsősorban a magyar nemzetiségűek önazonossági tudatát veszélyezteti. Hosszú távú, ám rövidre fogható célkitűzése minden bizonnyal a beolvasztás. Ez akkor is valósnak tűnik föl, ha meggondoljuk, hogy mi ott ezredévnél régebben szülőföldünkön élünk, nem beköltözöttek, sem nem menekült idegenek vagyunk. Alapvető emberi jogaink érvényesítéséről van tehát szó. Különös, hogy a Szlovák Köztársaság jelenlegi csúcavezetői, akik jogtudósok és e tu-

dományágazatban szaktekintélynek számítanak, tudatos jogsértéseket támogatnak.

Egy ismert szlovák politikus közéletünkkel és úgynevezett kisebbségi jogainkkal kapcsolatban a következőképpen fejtette ki fontos észrevételét: „Mind e mai napig hiányzik a kisebbségek jogállásáról szóló (tételes) törvény, más szavakkal Szlovákiában hiányzik egy olyan jogi intézmény, amely legálisan, alkotmányos keretek között képviselné a magyar kisebbséget, függetlenül attól, milyen politikai konstelláció van az országban... Tény, hogy a többségi nemzet politikusainak »többségi« felelősségük van e kérdésben” (Rudolf Chmel, Csehszlovákia utolsó budapesti nagykövete).

Mivel a fenyegető nyelvtörvény ellen már minden lényeges kifogás és megállapítás elhangzott a nyelvtudósok és politikusok szájából, semmit nem akarván ismételni, arra kérem Önöket, a továbbiakban szenteljünk figyelmet annak, milyen előzményei voltak ennek az Európa-idegen, ránk nézve durván diszkriminatív nyelvtörvénynek és az egész eszmiségnek, amely annak melegágyául szolgál.

Hadd idézzem mindjárt az egyik szlovákiai sajtótermék cikkének címmondatát: Ez a nyelvtörvény nyelvi terrorizmus. A fokozatosan előidézett, bonyolult probléma megértése és megoldása érdekében (ez utóbbi hosszabb folyamat lesz) különböztetnünk kell külső és belső indítékok között. Az áldatlan és tarthatatlan helyzet külső okait a 20. századi európai történelem bukfencei és fordultai idézték elő, nem kevésbé napjaink némely szlovákiai vezetői. A belső okok viszont a végtelenen legyengített maradék Magyarországon keresendők. Önmagunkról szólva, tehát mi magunk, Szlovákia területén élő magyarok és más kisebbségek sem okozói, még kevésbé alakítói, csupán fájdalmas elszenvedői vagyunk a sokszor ellenünk irányuló politizálásnak, illetve a kalandorokra jellemző tisztátalan „játékoknak”.

Ismert tény, hogy a két világháborút lezáró békeszerződések – sokak szerint békediktátumok, a megnevezés nézőpont kérdése – eleve magukban hordták a győztesek és vesztesek közötti konfliktus lehetőségét. (Külön fejezetet igényelne annak tisztázása, kik, hogyan, miért lettek győztesek, illetve vesztesek.) (Folytatás a 4. oldalon)

(Befejezés a 3. oldalról)

nek taglalása nem a mi feladatunk. Csúpan azért történik róla említés, mert néhány győztesnek mondott állam reprezentánsai időről időre – egészen máig terjedően – ennek megfelelően viselkednek: olykor túsoknak, máskor prédának tekintik a kisebbségi sorsra juttatott nemzetreszeket, nemzetiségeket.

Viszont az illetékesek (pártállásra való tekintet nélkül) az evidens, meg nem vitatott súlyos problémákat állandó jelleggel tabuizálták. Ezáltal azok vizsgálata, kibeszélése, megoldása lehetetlenné vált. Már csak az említésük is sértődöttséget vált ki. Így van ez a hírhedt elnöki dekrétumok esetében, amelyekről tudjuk, hogy drámai eseményeket, sőt tragédiákat idéztek elő. Sokak előtt már-már olybá tűnik, mintha az antidemokratikus, diszkriminatív rendelkezések csendben elfogadottakká, az európai jogrend részévé váltak volna. Egyelőre nem tudni, akad-e a nagyhatalmak részéről valaki a politika porondján, aki hangosan kimondja egyszer azt is, ami hozzátartozik a teljes igazsághoz: a múlt században a nagyhatalmak különböző önző érdekek mentén többször is kiadós „abrákkal” látták el kis népek nagy étvágyú nacionalizmusát, majd „a lovak közé dobták a gyeplőt” – mindmáig magukra hagyva azokat a milliókat, akiket jövétlen sérelmek értek és akiknek emberi jogaik súlyosan sérültek: más, új államkezetek közé kerültek, bár szülőföldjüket nem hagyták el.

A nagyhatalmak különös módon nem mindenki esetében szereztek érvényt az önrendelkezési jognak. Ma is kísért az egykori cinikus, irányt szabó vélekedés: elvek nincsenek, vagy nem szükségesek, csak érdekek vannak. Még a 21. században is szinte mindennapi az a szomorú tapasztalat, hogy ha az önző érdek úgy kívánja, akkor a jogállamokban is lehet úgymond demokratikus módon fojtogatni a vértlen kiszolgáltatottakat. A kisebbségi sorsban élőknek meggyőződésük, hogy a nagyhatalmaknak döntéseik következményeiért elsőként kellene vállalniuk a felelősséget. Ha nem teszik, akkor akaratlanul is az önkényességnek s a gyűlölködésnek nyitnak szabad utat. A gyűlölet pedig, amely mindig igen nagy veszélyt rejt magában és semmi jóhoz nem vezet, nem feltétlenül nyúl fegyverhez. Gyakran az etnikai területek leépítésével vagy antidemokratikus törvényekkel, netán deklarált jogok elszabotásával, esetleg megnyirbálásával kezdődik, ahonnan már csak egy lépés választ el a kisebbségek közösségének teljes szétzilálásától, erkölcsi összeroppantásától.

A NYELV VÉGSŐ MENEDÉKÜNK

Vonják vissza a nyelvtörvényt!

A belső okok vonatkozásában számos jelenséget lehetne megnevezni. Az országok közötti feszültségek tekintetében – és most irányítsuk figyelmünket a maradék anyaországra – az elmélyült válság okai között említsük meg annak (egy rövidebb időszaktól eltekintve) hosszú ideje fennálló, koncepció nélküli, sőt nemzetietlen politizálását, amellyel szemben kirívó fölényt mutat a szomszédos országok távlatosan kidolgozott, következetesen nemzeti érdekeket szolgáló vezérlő eszméje, politikája, amely Európa térségében partnereket keres és talál stratégiái megvalósításához – nemegyszer akár mások rovására. Az említett elesett állapotnak közelmúltbeli okozója többek között az a tény, hogy a második világháború után a sokat hangoztatott internacionalizmus korában és annak világában valójában csak egy internacionalista vezér akadt: Kádár János. A térség többi vezetője következetes (inter nélküli) nacionalista politikát folytatott, ezt tetteik bizonyítják. 1989-ben e tekintetben tehát előnyös starthelyzetből indultak. Már jóval korábban egy-

szágokhoz – jövőbe mutató, országot megtartó, erősítő, gyarapító, szaporodást hozó programot kell sürgősen kimunkálnia és a más országok területén élő magyarságot gyámolítania, támogatnia.

Az esetleges kétségeket megszüntető mondom el, hogy történelmi országunkat szívünkben hordozzuk, szülőföldünket pedig nagyon szeretjük. A maradék anyaország csak így lehet bármely más országnak méltóságot és tiszteletet kivívó partnere. Más szavakkal: legyen már vége a kívülről jövő, gonoszkodó támadásoknak, az országban pedig az egységet bomlasztó alantas manipulációknak. Továbbá, a megoldás érdekében szükségesnek tartjuk kifejezni azt a tapasztalatra épülő felismerést, hogy az országok integritását a nemzetiségeknek nyújtandó önrendelkezési joggal lehet leginkább biztosítani. Munkáljuk és együtt reméljük azt, ami ma majdnem teljesíthetetlennek látszik: térségünk teljes békességét.

Végül megkérdezhetjük, vajon van-e valami pozitív hozadéka a sorozatos, gyalázatos megalázásoknak. Igen, a feléb-

értelműen egészen apró részletekre kiterjedő stratégiát dolgoztak ki az élet szinte minden területére, saját nemzetük erősítésére, amelynek szerves része a nemzetiségek integrálása – ami nem más, mint a teljes beolvasztásukra való törekvés. A módját illetően az arzenál bőséges, és használata ráadásul a külföld felé eredményesen magyarázható, eladható.

Mi történt ez idő alatt Magyarországon? A nemzet kifejezést egészen a kilencvenes évek végéig még kimondani sem volt tanácsos, nemhogy nemzetépítésről beszélni, illetve folyamatosan nemzetépítő munkát végezni. Azonban kétséget kizáróan bebizonyosodott, hogy egészséges, mások irányában toleráns nemzettudatra ma is nagy szükségünk van nekünk is. Ezeket a tényeket figyelembe véve fontos a szomszédos országok politikusaival asztalhoz ülni, tárgyalni, teljes megbékélésre törekedni. Magyarországnak pedig – hasonlóan más or-

szághoz – resztett nemzeti összefogás, ami fölöttébb szükséges és időszerű, de tartós megvalósulása a jövőben ne ezen az áron és ne ilyen úton történjék!

Acivil szervezetek kérik, sőt felszólítják Szlovákia illetékeseit, hogy ne keltsék rossz hírét az országnak olyan törvényekkel, amelyek ellentétesek az ENSZ alapokmányával, az EU egyetemes emberi jogokat garantáló rendelkezéseivel. (Abban ugyanis mindenki biztos lehet, hogy egyetlen világ- vagy európai szervezet sem fogja a saját törvényeit a szlovákiai törvényhozáshoz idomítani.) Továbbá, hogy ne veszélyeztessék a kisebbségek létét, és vonják vissza a nyelvtörvényt!

Erdélyi Géza

(Elhangzott 2009. szeptember 1-jén Budapesten a Civil Összefogás Fóruma által szervezett, a szlovák nagykövetség épülete előtt megtartott, a szlovák nyelvtörvény elleni tiltakozó nagygyűlésen.)

„Nem kell már senkinek a líra, nem olvas ma már senki verset” – legyint a könyvárus a székesfőváros egyik standjánál, ahol kézbe vettem a recenzeált verseskötetet. Míg lapozgatom, próbálom magam győzködni az ellenkezőjéről, mégpedig a következő gondolattal: feszül egy kis ellentét szavai és azon tény között, hogy átvette terjesztésre. Bár ha „elkötelezett” terjesztő, aki a betűnek nem kedvező időkben próbálkozik a lehetetlennel (erre utal az asztalra kitett, fajsúlyos, értéket hordozó könyvek tömege), nem áll meg az okfejtésem...

„Hogyha nem kell senkinek, hát az ördög veszi meg” – villan be József Attila két sora. Vagy az sem, de annyit elér, hogy az ember elforduljon a széptől és a jótól a ronda és az értéktelen felé. És sms-ek küldözgetésével, a tévé és a számítógép monitorának a bámulásával „pallérozza” a lelkét...

És ha líráról van szó, az istenes lírára bizonyára még jobban rájár a rúd. Márpedig főleg ilyen jellegű tartalmaz ez a – *Liturgikus versek* alcímet viselő – vaskos, majdnem ötszáz oldalas kötet.

Összeállítója, **Úrházy-Kis Stella Beáta** az egyházi év kezdetével indítja a válogatást: adventtől pünkösdig terjed az ünnepes félév tematikájába illeszkedő versek sora. A dogmatikai fogalmakhoz (úrvacsora, Szentháromság, hála, gondviselés, megújulás stb.) köthető lírai opusokat az egyházi eseményekkel (keresztelő, menyegző stb.) és a lelki alkalmakkal, a lelki élettel (bibliai tanítás, szeretet, hűség, betegség, elhagyatottság, szülők stb.) kapcsolatos versek követik. Az utolsó nagy blokkot a nemzeti ünnepeinket és emléknapjainkat megörökítő, illetve az ilylyési „Haza, a magasban” eszmei körével rokonítható versek képezik.

A könyv elején (nagyon helyesen!) tartalomjegyzék, a végén betűrendes név- és címjegyzék van. Utóbival kapcsolatban enyhe hiányérzete támad az embernek, hisz a jobb használhatóság elve azt diktálta volna, hogy az oldalszámokat is tüntessék fel! Így legfeljebb abban tud könnyebben tájékozódni az olvasó,

TERÓLAD ZENG DICSÉRETEM

hogy a klasszikus vagy ma élő, közismert vagy teljesen ismeretlen lírikustól hány, illetve milyen című vers nyert besorolást. Adott esetben a címe alapján megpróbálhatja saját maga betájolni a költeményt, vajon melyik tematikus blokkban lenne leginkább a helye. Ezt a hiányosságot nem akarom túlhangsúlyozni, mert annak is megvan az előnye, ha az ember keres: míg felleli az áhítottat, addig néhány verset – amin csak úgy megakadt a szeme – biztosan átszűr magán...

Az antológiához egyébként **Pomogáts Béla** irodalomtörténész írt előszót. Ajánlása szerint „*ezt a verseskötvet nem egyvégtében kell olvasni, hanem szemelgetve benne, az alkalom kihívása szerint. Mondhat-*

tőnek kell kimondania. A költészet rögzíti a maga érzéletes nyelvén, a maga »lélektől lélekig« ható kifejezőmódjával az emberiség leginkább általános tapasztalatait, fájdalmait, örömeit és reményeit.”

És bár vannak sokan, akik nyelvet váltanak, akik elfelejtik az anyanyelvüket, károsodás nélkül nem úszhatják meg. És aki nem akar sérülni, aki továbbra is bírni szeretné az „emberiség anyanyelvét”, nem mondhat le a líráról. Az ő figyelmükbe jó szívvel tudjuk ajánlani ezt a szép antológiát. Ha valaki szeretne rácsafolni a könyvárusra, megrendelheti az alábbi címen: tzinat@freemail.hu, illetve telefonszámon: 00-36-20/931 8075 (ára 2500 forint).

Hasznos időtöltést, sok inspiráló gondolatot, igazi lelki rezonanciát a kötet lapjainak forgatása kapcsán!

A. Kis Béla

(A Magyar Református Egyházak Tanácskozó Zsinata, Budapest 2009)

nám, akár az Evangéliumokat vagy Pál apostol leveleit. Valójában ezek a versek: Tompa Mihály, Ady Endre, Babits Mihály, Reményik Sándor, József Attila, Illyés Gyula, Radnóti Miklós és a többiek versei is »szent szövegek« – nemzeti történelmünk, identitásunk, lelkiségünk mellett tesznek tanúságot. Olvasgatni, megfontolni (és követni) kell őket – akár a Bibliát: megszentelik az ünnepeket és megemelik a köznapokat.”

És még egy dolog, ami miatt fontos verset olvasni. Pomogáts Béla egy balti német protestáns bölcslőre, a 18. században élt Johann Georg Hamannra hivatkozva rögzíti az ismeret, „*miszerint »a költészet az emberiség anyanyelve«*”, amivel azt akarja mondani, hogy „*az első és az utolsó szót, szinte minden fontos dologban, a költő mondja ki, a köl-*

Feladvány

Mi a címe annak a József Attila-versnek, amelyikből idéztünk?

Kérjük, hogy megfejtésüket legkésőbb **november 15-ig** nyílt levelezőlapra, képeslapra vagy e-mailen juttassák el a **Kálvinista Szemle** szerkesztőségének címére (**930 10 Dolný Štál 386**). A helyes választ beküldők közt ajándék könyveket sorsolunk ki.

A július-augusztusi számban feltett kérdésre azok válaszoltak helyesen, akik szerint „a szó veszélyes fegyver” slágerszöveget az Illés együttes énekelte.

Azon kedves olvasóink közül, akik helyes megfejtést küldtek be, hárman részesülnek – a Zsinati Elnökség jóvoltából – jutalomban, mégpedig **özv. Petőcz Kálmánné** (Komárom), **Sikó Mária** (Rimaszombat) és **Varga Klára** (Komárom). Mindhárman a *Szeret az Isten. Köszöntések dr. Erdélyi Géza 70. születésnapjára* című könyvet kapják.

Nyereményükhöz gratulálunk, postán küldjük el.

A szerkesztőség

Október hónapban újfent a reformációra emlékezhetünk, hiszen egy német Ágoston-rendi szerzetes, Luther Márton (1483–1546) 1517-ben ebben a hónapban szögezte ki a wittenbergi vártemplom ajtajára az ismert (bár egyáltalán nem annyira közismert!) 95 hittételét. Ez évben különösen erőteljesen érezhetjük a reformáció korának elavulhatatlan hatását, mivel folyamatosan emlékezhetünk a genfi reformátor, Kálvin János (1509–1564) – eredeti nevén Jean Cauvin – életére és szolgálatára is.

E két neves reformátor sohasem találkozott egymással, jóllehet tudtak egymásról, és lélekben bizonyára közel lehetnek egymáshoz. Többek között a bibliai zsoltárok azok, melyeken keresztül egy síkon mozogtak.

Luther parafrázisa

Közülük kiemelkedik a 46. zsoltár, melyet maga Luther versbe szedve meg is zenésített ünnepi hangzású dallammal (református énekeskönyvünkben a 390. szám alatt található). Luther 1521. április 15. és 16. éjszakáján írta meg e verset, Oppenheim városában tartózkodva, útban a worms-i birodalmi gyűlés felé. Kétségtelen, hogy a fiatal szerzetesben ekkor dúlt élete egyik legnehezebb belső hit-harca. A dallammal ellátott vers feldolgozása 1529-ben jelent meg először az ún. Klugi énekeskönyvben. Ez az időszak az, melyben a speyeri birodalmi gyűlésen a „rég-i vallástól” elkülönültek saját protestáns vallásközösséget alakítottak ki. Nyilván ez magyarázza a szöveg éles fogalmazását is: „Erős vár a mi Istenünk”, mely a protestánsok himnusza lett. „Eine feste Burg ist unser Gott” – díszíti ma is a messziről látható felirat a

A 46. zsoltár üzenete

wittenbergi vártemplom tornyát. **Heinrich Heine** a reformátusok indulójának nevezte ezt az éneket.

Nem elhanyagolható Luther dallam-szerzése sem: himnikus, harcias, győzelmi dallama átütően hangzik, főleg harsonnakísérettel ellátva. Nem csoda, hogy **Bach** is többször elővette ezt az éneket, és többféleképpen feldolgozta. Legismertebb a többszólamú kórusfeldolgozása, illetve az orgonára írt műve. **Felix Mendelssohn-Bartholdy** az Augsburgi hitvallás 300. évfordulójának ünnepélyére írt *Református szimfóniájának* fináléjába szintén beépítette eme ismert dallamot.

Kálvin számára is támasz

Kálvinnak is nagy támaszt jelentett a 46. bibliai zsoltár: a harcra kész, uralkodó Istent inkább oltalmazó és szerető Istentként ismeri meg.

A zsoltárok könyvéhez írt kommentárjában így fejt ki gondolatait: „A zsoltár feltételezi azt, hogy az embert elérheti a baj és a szorult helyzet, de a segítség Istentől a maga idejében bizonyára elérkezik azokhoz, akik hittel bíznak benne. A baj pedig gyakran nem is olyan kicsi: maga a föld és a hegyek is megmozdulnak, a tenger is felcsapja habjait. Így érez minden ember, aki szorult helyzetbe kerül. Szeretne belekapaszkodni valamibe, de egyedül a hit ad igazi kapaszkodót. Milyen hit az – kérdezi Kálvin –, mely csak a boldog nyugalom idején bizakodik Isten közelségében? Minden ember életében elérkezik a lelki megrázkódtatás és a hitbeli harc, amikor segítségre szorul. Az Úr ilyenkor áll legközelebb hozzánk, hogy a tenyerébe helyezze reszkető kezünket.”

Az „azért nem félünk” (Zsolt 46,3) nem azt jelenti, hogy a hívő emberben nincs félelem, hanem sokkal inkább azt, hogy bármi is érje, nem uralkodik el rajta a bukás érzése. És nemcsak menekvés, hanem békesség, boldogság és öröm tölti be az ilyen ember életét, mert Isten városában egy folyam ágai örvendezésre adnak okot (Zsolt 46,5). Maga Isten lakik közöttük, és minden egyes nap új reménnyel ajándékozza meg lakosait. E-

A wittenbergi vártemplom

zért nem csoda, ha a hívő embernek ellenségei vannak, akik támadják és el akarják őt választani Isten jelenlététől. Szükségszerűen ütközet következik ebből, hiszen: „E világ minden ördöge..., E világ ura” (390,3) el akarja nyelni az ilyen embert.

A hit harca személyes

Ma is aktuális és élő lehet a reformáció üzenete, melynek alapja e zsoltárban található meg: minden embernek személyesen kell megküzdenie a hit harcát. Mindenkit személyesen érint az ellenség fenyegetése, és mindenkinek személyesen kell megtapasztalnia e harcból való szabadulást a világban megjelent Ige, a Megváltó, Jézus Krisztus által. Luther e személyes harcának győzelmét így fogalmazza meg: „Kincset, életet, / Hitvest, gyermeket / Mind elvehetik, / Mit ér ez önekik? / Miénk a menny örökre” (390,4). Hitben megerősödve mi is el tudjuk énekelni ezt az éneket személyes hitvallásunkként, ha megfogadjuk Istennek e zsoltárban kifejezett útmutatását: „Csendesedjete el, és tudjátok meg, hogy én vagyok az Isten!” (Zsolt 46,11a). E csendben bizonyára több új zsoltárparafrázis születhet meg a szívünkben.

Süll Tamás

Egyházzenei alkalmak

Szakmai nap kántoroknak, kórusvezetőknek

Időpont: **2009. október 17.**, szombat
Kezdési időpont: 9 óra
Helyszín: Nagyida, Schell-kastély
Jelentkezési határidő: október 11.

Abaúj-tornai egyházmegye – kórustalálkozó

Időpont: **2009. október 18.**, vasárnap

Kezdési időpont: 15 óra
Helyszín: Saca, református templom

*

Wittenbergi fellépés

A Lux aeterna kamarakórus a reformáció alkalmából a wittenbergi vártemplomban énekel 2009. október 31-én, 17 órától.

A MEGHALLGATOTT IMÁK

Mindannyiunk előtt ismeretes, hogy az 1929–33 között lezajlott súlyos gazdasági válság az egész világon végigsöpört. Az ipari termelés csökkent, a munkanélküliség nőtt, s vele együtt a szegénység, a nyomor is. Az utcára került emberek reménytelennek látták jövőjüket, az elkeseredettség fokozódott. A súlyosbodó válságnak sokan váltak áldozataivá, közöttük nagyszüleim és szüleim is. Annyira elszegényedtek, hogy édesanyámnak már gyógyszerre sem jutott pénze. Egyre betegebb lett, míg végül a komáromi kórházban már nem tudták megmenteni az életét. Pár hónap múlva édesapám is meghalt. Heten maradtunk árván, én félveesen.

Istennek legyen hála, hogy éppen e súlyos gazdasági válság idején sok-sok meghallgatott imádság eredményeként születtek árvaházak Kiskoszmályon, Léván és Komáromban. Ebben a reménytelennek látszó világban számtalan helyen komoly lelki élet indult el. A súlyos anyagi gondok mellett sem jelentett problémát a három árvaház fenntartása. A lelkiileg ébredező emberek meghallgatott imádságai és áldozatkész adakozásai a kevésből is képesek voltak fenntartani e három szeretetintézményt. Gyakoriak voltak a természetbeni és a pénzbeli adományok. Az 1930 körüli évek egyikében tíz mázsa lisztet, tizenöt mázsa búzát, nyolc és fél mázsa krumplit, hat mázsa kukoricát, hét malacot, huszonhat hízott libát és kacsát, negyvenhárom csirkét, kétezer-harmincnégy darab tojást, ezerhatszázhuszonegy cseh korona értékű ruhaneműt, kilencszázötven cseh korona értékű tüzelőanyagot, túrót, tejfölt, szőlőt, fűszert stb. kapott az első árvaház.

Később különösen sok adomány (cseh koronában) érkezett: a komáromi református egyháztól (6481,10); Marcellházáról (2857,45); Madarról (2254,95); Izsárról (735,70) és más helyekről (összesen 7495,75), valamint a Timótheusoktól (1157,40). Isten mindig kirendelte övéinek a mindennapi kenyeret, és sohasem engedte meg, hogy szükségét lássanak.

A konferenciák nyomán sok községben jöttek létre olyan közösségek, amelyek a lelki megújulást, az ébredési mozgalmat erősítették. Sokan tértek meg és fogadták el Jézust Megváltójuknak. A felvidéki falvakban és városokban Isten népe reményteljesen váltalta a nélkülözéseket. Tudta, hogy Isten a legkilátástalanabb helyzetekben is ki-

rendeli a szükségeseket. Valóban, napoként születtek csodák az imameghallgatások során.

Mi, árvaháziai is megtanultuk, hogy: „Hagyjad az Úrra a te útadat, és bízál benne, majd ő teljesíti” (Zsolt 37,5). Ennek legcsodálatosabb megtapasztalása akkor történt, amikor egy alkalommal a liszt teljesen elfogyott. Az egyik kisgyermek megkérdezte a szakács nénit, hogy miért nem sütött most is hat kenyeret, mint máskor, miért csak négyet. Azért kisfiam, szólt a szakácsnő, mert nem volt több lisztünk. A zsákok kiürültek, s holnap már nem lesz semmi sem, de meglátod, az Úr most is gondoskodni fog rólunk. Imádkoznunk kell, hogy Isten kirendelje számunkra a szükséges lisztet.

A felnőttek letérdeelve imádkoztak, mi pedig megértettük, mit jelent az, ha elfogy a liszt. Kisebb lett a kenyér, majd

másnap üres is maradt az asztal. Éppen ezért a reggeli áhítat alkalmával valamennyien egyszerű, őszinte, gyermeki szívből jövő imádsággal kértük a mennyi Atyát, hogy gondoskodjon rólunk és küldjön számunkra lisztet. A felnőttek közben folytatták az előkészületet a kenyérsütéshez liszt nélkül is. Az a hit töltötte be szívüket, hogy Isten nem hagy cserben most sem, csak próbára teszi hitüket.

Mire mindennel elkészültek, úgy tíz óra tájban a negyven kilométerre levő Negyed községből egy falusi szekér érkezett az udvarra kétszázhetvenöt kiló liszttel, búzával, százhatvankilenc kiló rozssal, húsz kiló babbal, hat zsák krumplival, tejföllel, túróval, két hízott kacsával és egy hízott libával. Csodálatos volt az öröm imádságaink meghallgatásáért. Mi, tízéves gyerekek ekkor értettük meg igazán, hogy az Úr gondot visel azokról, akik benne bíznak, akik öhozzá fordulnak kéréseikkel és őszinte imáikban mondják el gondjaikat, örö-

meiket. Ezért boldogan énekeltük mindennap: „Két kezünket összetéve, / Imádkozzunk szépen, / Hisz van, aki meghallgatja, / Van Isten az égen. / Ami csak fáj, ami búsít, / Mondjuk el azt Néki. / Keservünket, bánatunkat / Jó Atyánk megérti. / Megvigasztal az imádság / Megtisztul a lelkünk, / A jó Isten közelében / Szent gyönyörre lelünk.” Ez az ének még nyolcvan év után is benem él.

Isten különös szeretetét és imám meghallgatását sokszor tapasztaltam meg a későbbiek során is, különösképpen pedig egy iskolai kirándulással kapcsolatban. A komáromi polgári iskola második osztályában én voltam a legszegényebb, hisz nekem nem volt semmim és senkim, csak azok a jóakaróim, akik szülői gonddal vigyázták életemet. Osztályunk egy cukorgyárba tervezte a tavaszi kirándulásunkat. Rettenetes izgalomban élt mindenki: micsoda lehetőség, egyszer végre annyi cukrot láthatunk majd! Az ébredő tavasz zsongásában az én fájdalмам azonban beletörődő, lemondó volt. Nem! Én úgysem mehetek el sehova ilyen szegényen. A cukorgyárba se. Sehova. Szegény vagyok, árva vagyok, maradjak nyugton, gondoltam, és a kirándulás minden fájó érzésétől próbáltam megszabadulni. Végül is teljesen lemondtam róla, nem készültem, még gondolatban sem. De nem is kérdezte meg tőlem senki sem, hogy elmennék-e. Még az osztályfőnököm sem. Annyit azonban megtudtam, hogy tárgyalni akar a szülőkkel.

Másnap ez a titok megnyílt előttem, mert osztályfőnököm bejelentette, hogy a szülők segítségével én is mehetek kirándulni, minden költségemet fedezik. Örömben mit is tehettem: lehajtottam a fejemet, és engedtem, hogy a leguruló néhány könnycsepp szabadon futhasson útján. Megköszöntem. S mikor útra készen állt az osztály, az én kezembe is odanyomott az egyik szülő egy kis csomagot tele élelemmel. Nekem is jutott. Hálás szívvel gondolok ezekre a komáromi szülőkre, de mindenekelőtt arra, hogy Isten így hallgatta meg végső elkeseredettségemben, csendben elmondott imámat. Boldog megtapasztalás volt, hogy a mi mennyi Atyánk nem hagyja el az övét. Legyen örökké áldott az ő szent neve!

Szenczi László

Történelmi, egyháztörténeti s önmagában is tanulságos és elgondolkodtató dokumentum gyanánt közlöm annak a magánlevélnek a szövegét, amelyet a címzett (Végh Dániel) halála előtt néhány évvel bocsátott rendelkezésemre. Az eredeti kétnyelvű levél – melynek szlovák részét magyar fordításban kurziválva közöljük – szövege fölött ez a megjegyzés áll: „NB: Végh Dániel volt csicsói ref. lelképásztornak 1946 decemberében küldött levél másolata! Mint tábori lelkész 1945-ben Lúbietován és Šajbán szolgáltam!!! E levél tartalma bizalmas...”

„V Lúbietovej dňa 2. decembra 1946.
Milý brat v Pánu!

S úprimným dojatím som čítal Váš list z 28. nov. t. r. Verte, veľmi často si na Vás spomínam, zvlášť keď po povinnosti svojho úradu chodievam na Šajbu pochovávať a neraz zamyslený si spomeniem nad hromadným hrobom maďarských vojakov na dni hrôzy – alebo ako ste to raz v svojej peknej kázni povedali, keď si spomeniem na dni pôstu od Boha dopusteného. (Az Istentől reánk küldött bűjt!) Mám na Vás, milý pán brat dobré spomienky. Už Váš kolega Ladislav Bubla bol streštenec, zaslepený nacionalista. Mal oči a nevidel, mal uši a nepočul.

Potvrdenie od Národného výboru v Šajbe posielam Vám v prílohe (2 ex.). Ak by ste ešte niečo potrebovali, napíšte, keď treba, pomôžeme Vám.

(Libetbányán, 1946. december 2-án
Szeretett Testvérem az Úrban!

Őszinte meghatottsággal olvastam f. év nov. 28-i levelét. Higgys el: nagyon gyakran emlékezem Magára, különösen akkor; amikor hivatali kötelességem szerint Šajbába járok temetni, s nem egyszer gondolatokba merülve emlékezem a magyar katonák tömegsírja fölött a szörnyűség napjaira, vagy – ahogyan egy alkalommal Maga mondta egy szép prédikációjában – amikor megemlékezem az Istentől ránk bocsátott bűjtről. Jó emlékeim vannak Magáról, kedves testvérem. Kollégája, Bubla László azonban fanatikus, elvakult nacionalista volt. Voltak szemei, de nem látott, voltak fülei, de nem hallott.

Mellékelve küldöm a Šajbai Nemzeti Bizottság igazolását (2 péld.). Ha szüksége lenne még valamire, írja meg, ha kell, és segítünk Magának.)

No és most, miután 1945 március vége óta nem volt alkalmam a magyar nyelvben gyakorolni magam, még egy pár szót kedves testvérem anyanyelvén. Nagyon megörvendeztetett kedves levelével. Teg-

Emberek az embertelenségben

nap, advent első vasárnapján délután voltam Šajbán, átadtam a híveknek is üdvözlését. »Bol to dobrý človek!« Jó ember volt. Hát lássa, kedves testvérem, ez volt az én kedves šajbai híveimnek véleménye magáról. A magyar és német csapatok eltávoztva után nagyon gyorsan felszabadultunk. Bizony, kedves kollega, ön talán nem is tudta, hogy habár a németek a férfi lakosságot eltávolították, a koncentrációs táborokban 9 hívünk halt meg összesen, mégis nekünk, szlovák forradalmároknak nehéz, de szép feladatokat szabott meg a hazaszeretet. Egy egész csehszlovák brigádát kellett Povrazník felett védeni, híreket küldeni, bolond lépések előtt megakadályozni. Talán érdekelni fogja, hogy azon »özvegy lelkésznek« a šajbai iskolában nem volt más, mint a mi volt Čatloš nemzetvédelmi miniszterünk és tábornokunk felesége. A kis fekete Vierka, kivel többször el-eljátszogatott, Čatloš tábornok leánykája volt. Szegényke, itt volt 1945 májusában konfirmálva. Atyja Moszkában van, a szegény kislány idegbénulást

rú áldozatainak száma 60 körül van.

Feleségem és gyermekeim és én magam is Isten kegyelméből mind egészségesek vagyunk. Vierka leányunk már a leánygimnázium 5. osztályában van, Ivan fiam 2. gimnazista.* Mindketten Banská Bystricán vannak, és internátusban laknak. Evka, 5 éves leánykánk még az otthon és a szülői ház paradicsomában van. Nagyon sok a teendőm, gyülekezetem nagy és a háború nemcsak elemi, hanem elsősorban erkölcsi tekintetben sok kárt okozott. Egy könyvecskét is írtam... »Van-e ördög?« Ha ki lesz nyomtatva, megküldöm.

Írjon néha-néha napján Dániel testvér. Szlovákul, hogy gyakorolja magát. Én majd magyarul fogok írni. Volt egy Jókai-regényem, ez volt a magyar olvasókönyvem, most már nincs alkalmam a magyar nyelv gyakorlására, és azután, most nagyon divatban van a gyűlölködés és a kölcsönös megvetés a szlovák és a magyar nemzet között. Legyen kivétel a mi viszonyunk és felebaráti megértésünk.

alebo ako ste to raz v svojej peknej kázni povedali, keď si spomeniem na dni pôstu od Boha dopusteného./Az Istentől reánk küldött bűjt!/ Mám na Vás, milý pán brat dobré spomienky. Už Váš kolega Ladislav Bubla bol streštenec, zaslepený nacionalista. Mal oči a nevidel, mal uši a nepočul. Potvrdenie od Národného výboru v Šajbe posielam Vám v prílohe /2 ex./Ak by ste ešte niečo potrebovali, napíšte, keď treba, pomôžeme Vám.
- No és most, miután 1945 március vége óta nem volt alkalmam a magyar nyelvben gyakorolni magam, még egy pár szót kedves testvérem anyanyelvén. Nagyon megörvendeztetett kedves levelével. Tegnap, advent első vasárnapján délután voltam Šajbán, átadtam a híveknek is üdvözlését. »Bol to dobrý človek!« Jó ember volt. Hát lássa

kapott. Most Pöstýnben van a szanatóriumban. No, ha a jó Isten is adja s ellátogat hozzánk jövőnd kedves feleségével, biztosíthatom, mindig igaz protestáns szeretettel fogjuk fogadni, majd el-elbeszélgetünk mindenről.

Ami érdekelni fogja kedves testvéremet. Mint a helybeli turistaegyesület elnöke 1945 áprilisában voltam az erdeinkben. Nagyon sok német, magyar, román katonát temettünk el. Nagyrészt mind ismeretlenek voltak. A šajbai temetőből már két magyar katonát exhumáltak a hozzátartozók. Mindkét esetben kollega úr értesítette őket. A šajbai temetőben a magyar sírok mellé talán vagy 20 román katonát temettünk el. Ott már nem lövöldöznek egymásra. Tavalý nagyon sok szerencsétlenség történt egyházunkban. Kíváncsi gyermekek kézi gránátokkal, aknákkal játszottak, sok felnőtt is így lett a háború utáni napok áldozatává. Egész egyházunkban-gyülekezetünkben a hábo-

Majte sa dobre, milý pán brat. Priležitostne mi napíšte, alebo ak niečo potrebujete. V najbližších dňoch cestujem do Bratislavy, budem tam v dňoch 3–6. decembra. Ináč možno, niekedy prídem sa pozrieť aj na okolie Komárna a možno sa tam stretne. V obci Malá Mužla máte zo Šajby 28 rodín ako nových kolonistov.

Tlmočiac pozdravenie svojej manželky, Bohu Vás porúčam, milosti Božej Vám želám, a som s bratským pozdravom v Pánu:

Ctibor Ján Handzo
ev. a. v. farár v Lúbietovej

*Múlába van már!

(Minden jót kívánok, kedves testvérem. Írjon alkalmadtán, vagy ha szüksége lesz valamire. A napokban Pozsonyba utazom, ott leszek december 3-a és 6-a között. Egyébként lehet, hogy valamikor elnézek Komárom környékére is, és lehet, hogy ott találkozunk. Kismuzslán 28 šajbai család van, új kolonisták.

Feleségem üdvözlését tolmácsolva, Is-

tennek ajánlom, Isten kegyelmét kívánom,
s vagyok testvéri szeretettel az Úrban:

Ctibor Ján Handzo,
libetbányai evangélikus lelkész)

*

Megjegyzések:

1. Ctibor Ján Handzo (1906–1972) ágostai hitvallású szlovák evangélikus lelkész. Több egyházközségben végzett eredményes gyülekezetépítő munkát, esperesként közegyházi tevékenységet. Gyülekezetértörténeti és kegyességi munkákat írt. Libetbányán 1935–1950 között működött.

2. Végh Dániel (1916–2001) helvét hitvallású református lelkész, esperes; a Timotheus és a Soli Deo Gloria református ébredési mozgalmak tagja, az utóbbinak titkáráként – Ravasz László püspök megbízásából – a budapesti Darányi Kálmán Diákház szervező lelkésze volt (a háború következtében nem valósult meg). A háború utolsó éveiben tábori lelkész volt; hadteste Besztercebánya térségében a német vezetéssel szakítva megadta magát a szovjet hadseregnek. A szabad elvonulást biztosító megegyezés alapján Magyarországon leszerelt, és hazatérve a Csallóközbe a csicsói, majd a nagymenyéri gyülekezetben szolgált.

3. Bubla László református lelkész, 1940/41-ben nagykőrösi segédlelkész, majd tábori lelkész.

4. Ľubietová/Lubetka: Libetbánya; Šajba: Sebő, Povrazník: Póráz – a besztercebányai körzetben lévő helységek, ill. ottani evangélikus gyülekezetek; Muzsla a búcsi egyházközség szőrványegyháza.

5. A dokumentum közlésének címe Ady Endre versének címére emlékeztet: „Ember az embertelenségben”. A költő az első világháború idején, 1916 szeptemberében írta, hogy a vérontással és gyűlölettel szemben emlékeztessen: meg kell maradni embernek és emberségesnek. A dokumentumban szereplő két személy kapcsolata annak a bizonyosága, hogy a második világháború alatti és a rá következő évek embertelenségei ellenére (felekezeti, nemzeti és nyelvi különbözőség ellenére is) meg tudtak maradni emberséges embereknek. A világban dúló érdekharoktól, ideológiáktól, nacionalizmustól szabadon, a keresztyén hit közösségében tudtak testvérek lenni. Ha ez az emberség még ma is hiányzik világunkból és életünkéből, vállaljuk, hordozzuk és szenvedjük azt legalább mi, keresztyén emberek, a Jézus Krisztusban való hitnek és szeretetnek erejéből – készen a kölcsönös bűnbánatra, engesztelődésre, a Szentlélek által megújuló testvéri emberségre.

Közzéteszi: Dr. Csémy Lajos

ISTEN TENYERÉBEN

A Kálvinista Szemle állandó olvasói időről időre tapasztalhatják, hogy hírt adunk a zselízi református gyülekezetben végzett munkánkról, életünkről. Így a nyár végeztével, egy új tanév kezdetén szeretnénk számba venni mindazt a jót, mellyel – olykor komoly és emberpróbáló gondok közt – megáldott bennünket az Úristen.

Elsőképpen arról kell írnom, hogy miután sikeresen felújítottuk épületünket, egy új és nehéz gonddal találunk szembe magunkat. Bár tudtuk, hogy épületünk villanyvezetéke elavult, gondoltuk, talán a közeljövőben nem kell radikális renoválást véghezvinni e téren, „megússzuk” kisebb-nagyobb cserékkel. Erre a kísérletre azonban pontot tett egy állapotfelmérés, mely az épületet veszélyessé nyilvánította. Nem volt hát más lehetőségünk, mint a teljes villanyhálózat cseréje.

Ez nagyon fontos lecke volt számunkra, s talán példánkkal segíthe-

Zselízi fiatalok Balatonfenyvesen

tünk más gyülekezeteknek is, melyek hasonló cipőben járnak, vagy éppen felújítások előtt állnak. Bár a költségek kétségkívül megterhelők – a mi erőnket is jócskán meghaladják –, de nem érdemes halasztgatni a villanyvezetékek felújítását, nehogy úgy járjon más is, mint mi: szépen felújított templomunkat és parókiánkat itt-ott bizony falbontásokkal és külső villanyvezetéssel, új vezetékekkel kellett „felruháznunk”. A szép külső tetszetős ugyan, de nem minden! Érdemes átgondolni, melyik munka a legfontosabb, még ha esetleg az sok pénzbe és ráfordításba is kerül.

Legyen hála Istennek, hogy mindezt engedte a nyár folyamán véghezvinni s ezáltal is tanított bennünket. Áldja

meg sokat adakozó és vállaló presbiter asszonyunkat, valamint a Deák Elektro vezetőjét és valamennyi mesterét, akik mindent megtettek annak érdekében, hogy a legkevesebb „rombolással”, precíz munkát végezve újulhasson meg épületünk villanyhálózata!

A nyár folyamán gyermekeink és fiataljaink több táborozáson is részt vettek. Ezek közül Nagysallót említeném meg, ahova a kisebbek rendszeresen visszajárnak. Tizenhét fiatal pedig (nem csak zselíziei) a lelkészcsaláddal együtt a balatonfenyvesi Kárpát-medencei Református Ifjúsági Találkózón vett részt, mintegy százhatvan ifjúval együtt, szerte a magyarlakta területekről. Erről a hétről mindannyian csodálatos élményekkel térhettünk haza.

Augusztus végén egy szomorú aktualitás, a nyelvtörvény hatálybalépése miatt kapcsolódott be gyülekeztünk is abba az imaláncba, melyet hívő testvéreink szerte a Kárpát-medencében a felvidéki magyarságért tartottak. Augusztus utolsó vasárnapján az esti istentiszteleten – bár gyermeki zajtól kísérve – imádkozhattunk együtt a Felvidékért, itt élő magyar népünkért és a többségi nemzetért is egyben. Az énekeken, verseken, igéken, imákon keresztül közelebb kerülhetünk minden probléma megoldójához, Istenünkhöz. S bár lehet, hogy ez a kis imaalkalom csupán csepp volt a tengerben, de hisszük, ezzel is hozzájárulhattunk a lelkek erősítéséhez ezekben a próbás időkben.

S közben megkezdődött az új tanév is. Szeptember 6-án délelőtt évnnyitó istentiszteletet tartottunk Zselízen, ahol az általunk pástorolt Szódó és Sáró fiataljai is részt vettek. Az ifjak szolgálatával – gitárral, versekkel, vetítéssel, jókedvvel – példaadással indulhattunk az új iskolaévbe. A hosszú nyári szünet után nagyon jó volt látni a sok lelkes, ifjú arcot, s együtt örülni a találkozásnak. Ezen az istentiszteleten kértük a mi Urunkat arra is, hogy Ő tegye méltóvá gyülekezteinket arra, hogy valóban szerető példaadói lehessünk a népes gyermekseregnek, mellyel az Úr nehézségek között is megáld minket, emlékeztetve újra és újra: van református jövő Zselíz városában és a környező kis falvakban is.

Révészné Bellai Csilla

A nagy hit

„Uram, nem vagyok méltó arra...” (Mt 8,8a).

Ebben a történetben megtaláljuk, mi fontos életünk számára. A legfontosabb az Úr Jézusba, az Üdvözítőbe vetett hit. És látod, erről tett tanúbizonyságot a pogány főember, még hozzá nagyon világosan. Sok zsidóból hiányzott ez a hit. Ez bizony nagy baj. Olvasd el még egyszer a 8., a 9. és a 10. verset! Neked is ilyen hitre van szükséged! Ezt nem tudod sem megvásárolni, sem kiérdemelni. Ez Isten ajándéka.

Szeretnéd tudni, hogy honnan kaphatod meg ezt a gazdag ajándékot? A Szentlélek munkálja benned – az Isten ígéje által. Imádkozz érte alázatosan és szerényen, hogy megértsd Isten akaratát. Ahogy annak idején ez a pogány százados. Ő is ezt tette: „Uram, nem vagyok méltó arra, hogy hajlékomba jöjj, hanem csak egy szót szólj, és meggyógyul a szolgálóm.”

Így imádkozz mindig, és kérd Istent, hogy adjon neked ilyen hitet – egyedül kegyelemből, az ő dicsőségére.

Molnárné Miklós Malvína

Szegény, mégis gazdag

„Boldogok a lelki szegények, mert övék a mennyek országa” (Mt 5,3)

Lennél szegény? Micsoda kérdés! – gondolod. Ki vágyik a szegénység után?! Az emberek a gazdagság után vágyakoznak inkább. Hiszen akkor mindent megvehetnek maguknak. De tudod, mit jelent lelki szegénynek lenni? Ugye érzed, hogy itt nem anyagiakról van szó? Hát akkor miről?

Tudod, Jézus olyanokra gondol, akik kicsik önmaguk szemében, akik nem önmagukba vetik bizalmukat. Tudod ki tett így? A vámszedő, aki így kiáltott: „Isten, légy irgalmas nekem, bűnösnek!” (Lk 18,13b). Aki magát megalázza, felmagasztaltatik. Akkor Isten az ő dicsőségében készít helyet nekünk. Ott lehetünk a mennyek országában, ahol nem lesznek többé lelki szegények, ahol minden tökéletes lesz. Semmiben nem fogunk hiányt szenvedni. Nem leszünk többé szegények, hanem gazdagok, nagyon gazdagok.

Olvasd még el a Jn 1,13–22-t!

—mmm—

Buldogok és uszkárok

„Közeledjete az Istenhez, és ő közeledni fog hozzátok” (Jk 4,8a).

Egy történet szerint egy napon összevitázott egy buldog és egy uszkár. A buldog gúnyolta az uszkárt, gyenge kis vakarcsnak nevezte, aki semmire sem képes. Azt mondta: „Kihívlak egy versenyre.

gombhoz. Megragadta a fogaival és a mancsaival, és megpróbálta elfordítani, de nem tudta elég erősen szorítani, így végül kimerülten feladta. Most az uszkár következett. Ő csupán azt tette, amit mindennap az utóbbi néhány évben. Odament az ajtóhoz, néhányszor megkaparta, majd türelmesen várt. Pár másodperc elteltével a gazdája nemcsak hogy kinyitotta az ajtót, de fel is vette őt a karjába, szeretetteljesen megsimogatta a fejét, és bevitte a házba.

A különbség a kapcsolatban volt. Vanak köztünk buldog-

keresztyének. Dörmögnek, morgolódhatnak, és megpróbálnak kedvébe járni Istennek. Hagyj fel vele! Isten mindössze ennyit kér tőlünk: Közeledjete hozzám, és én közeledni fogok hozzátok!

[A fenti elmélkedés a UCB Keresztyén Rádió napi elmélkedése (ucb.co.uk), melynek írója Bob Gass. Magyar nyelven negyedévre szóló kiadvány formájában megrendelhető ezen a honlapon vagy a következő címen: Mai Ige, 6201 Kiskőrös, Pf. 33.]

Túrmezei Erzsébet

AZ ÚR JÉZUS FÁI

**Ott a kedves őszi
napsugárba' kint,
gyümölcstől hajol meg
a fák ága mind.
Gazdagon, bőséggel
termett mindenik.
Hú kertészünk szíve
úgy örül nekik.**

**Az Úr Jézus fáit
emberéletek.
Én is az ő kedves
fája lehetek.
Kertjébe fogadta
kicsiny életem,
s csupán egy a vágyam
azóta nekem:
Hogyha majd megérint
ősz hideg szele,
állhassak előtte
gyümölcscsel tele!**

Nézzük meg, melyikünk képes gyorsabban kinyitni a ház hátsó ajtaját és bejutni! A buldog arra gondolt, hogy erős állkapcsával elfordítja az ajtógombot, az uszkár meg úgyis túl kicsi ahhoz, hogy egyáltalán elérje a hátsó ajtó gombját.

De meglepetésére az uszkár ezt mondta: „Gyorsabban be tudok jutni a házba, mint te. Elfogadom a kihívást.”

Ezután először a buldog rohant a háznak a hátsó ajtajához az uszkár szeme láttára, majd felugrott az ajtó-

A Szlovákiai Református Keresztýén Egyház Zsinati Elnöksége a 7. ülése, amelyre 2009. augusztus 25-én Rimaszombatban került sor, az alábbi közérdeklő határozatokat hozta:

– Jóváhagyta a 3., 4., 5. és 6. ülése jegyzőkönyvét, és tudomásul vette a határozatok kiértékeléséről szóló jelentést.

Megállapította, hogy a Calvin J. Teológiai Akadémia nem teljesítette a Zsinat ZS-36/2007-es számú határozatát, amely a könyvtár épületének az Egyetemes Egyházra való átruházására vonatkozik, ezért felszólítja az érintett intézményt, hogy 30 napon belül hajtsa végre a ZS-36/2007-es számú határozatot.

– Tudomásul vette, hogy Fazekas László püspök a Reformierter Bund által 2009. augusztus 23. és 28. között Münsterben megszervezett nyári egyetemre Csík György tanyi lelkipásztort delegálta.

– A Református Világszövetség levélben tájékoztatta egyházunkat az angol nyelvű ösztöndíj-lehetőségekről. A Zsinati Elnökség megbízta Rákos Loránt zsinati tanácsost, hogy elektronikus úton tájékoztassa a lelkipásztorokat a Református Világszövetség által felkínált lehetőségről.

– Tudomásul vette, hogy a Kálvin János születésének 500. évfordulója alkalmából egyházunk által szervezendő ünnepségeket bemutató kiadvány elkészült és ki lett küldve a lelkési hivatalokba. A Zsinati Elnökség a komáromi rendezvényre meghívja a Kárpát-medencei református egyházkerületek elnökségeit.

– Tudomásul vette Ján Šoltés ötödéves prágai teológiai hallgató jelentését és tájékoztatását arról, hogy a 2009/2010-es akadémiai évben Nagy-Britanniában, a Leedsi Egyetemen folytatja tanulmányait.

– A 2009/2010-es akadémiai évre Mikos Tamás teológiai hallgatót küldi ki ösztöndíjra Halléba.

– Tudomásul vette A. Kis Béla úti jelentését a Magyar Református Egyházak Tanácskozó Zsinata 2009. július 10-én Budapesten megtartott elnökségi üléséről.

– A 2010-es németországi Ökumenikus Egyházi Napok előkészítését szolgáló megbeszélésre, amely 2009. október 12-én és 13-án lesz Németországban, Rákos Loránt zsinati tanácsost delegálja.

– A Zsinati Tanács határozata értelmében – az alistáli egyházközség presbitériuma és a pozsonyi egyházmegye tanácsa pozitív irányultságú döntésének figyelembevételével – megbízta az illeté-

A Zsinati Elnökség 7. üléséről

kes személyeket, hogy járjanak el az Alistáli Református Egyházi Alapiskola alapító-fenntartói jogának 2010. január 1-jei hatállyal az egyházközségre való átruházása érdekében. A Zsinati Elnökség az iskola támogatására vonatkozó feltételekkel kapcsolatos javaslatokat a Zsinati Tanács elé terjeszti.

– Hatályon kívül helyezi a ZSE-92/2008-as számú határozatát, és megbízta egyházunk püspökét, hogy a hatályos lelkési törvény értelmében bocsássa ki segédlelkési szolgálatba Miroslav Vargát.

– Básti Péter zsinati tanácsos, az Egyetemes Választási Bizottság elnöke 2009. július 28-án kelt levelében tájékoztatta a Zsinati Elnökséget, hogy az Abaúj-tornai Református Egyházmegyében elrendelt kiegészítő választások keretében az anya-egyházközségek presbitériumai Molnár Árpád rosznyói lelkipásztort és Icsó Béla barkai gondnokot megválasztották az egyházmegye rendes zsinati képviselőinek. Panasz hiányában a választás eredménye 2009. július 28-án jogerőre lépett. A Zsinati Elnökség tudomásul vette a jelentést az Abaúj-tornai Református Egyházmegyében elrendelt kiegészítő választások eredményéről.

– Jóváhagyta a Fekete Vince főgondnok által kidolgozott, egyházunkra vonatkozó munka-, egészség- és tűzvédelmi alapelveket, és kéri az egyházközségek és egyházmegyék elnökségeit, hogy a jóváhagyott alapelveket 2009. december 31-ig vezessék be.

– Megbízta Fél Irént, Kis Jolánt és Básti Péter zsinati tanácsost, készítsék el a könyvraktár leltárát, és tegyenek javaslatot a könyvek eladási árára. A Zsinati Elnökség felkéri az egyházmegyék elnökségeit, hogy vállalják fel a könyvek terjesztését, és minden egyházmegyében alakítsanak ki könyvlerakatot.

– Megbízta Kis Jolán intézeti lelkipásztort, készítse el a gyülekezetek és egyházmegyék archiválási szabályzatát.

– Az egyházmegyék által elkészített korfákat a missziói bizottság elé terjeszti, és kéri a nevezett bizottságot, hogy készítse el egyházunk korfáját és egyházunk missziói tervének kidolgozásánál használja az így szerzett adatokat.

– A Selye János Egyetem Református Teológiai Kara helyzetére való tekintettel javasolja új, egyházunk szempontjából is hasznos szakok (missziói, diakóniai, szociális munkás stb.) létrehozását.

– Tudomásul vette a tájékoztatást a Tőkés László európai parlamenti képviselő

által kezdeményezett és 2009. augusztus 30-ra Szegedre tervezett, Pünkösdváros Európa című Kárpát-medencei ökumenikus nagytalálkozóáról, melynek célja a szlovákiai államnyelvtörvénnyel szembeni fellépés, illetve a határon túlra szakadt magyar nemzeti közösség melletti kiállás.-

Szakmai műhely

A Szlovákiai Református Keresztýén Egyház és a Szlovákiai Református Keresztýén Egyház Diakóniai Központja – *Szakmai műhely* név alatt – közös képzést indít egyházunk lelkészei számára.

Célja, hogy segítséget nyújtson a lelkész mindazon feladatainak végzésében, amelyeket az igehirdetés szolgálata mellett el kell látnia (csoportok, közösségek vezetése, egyéni és családi krízisek kezelése), hogy támogatást adjon az ezen feladatokból adódó nehézségek megoldásához, csökkentse a munkából fakadó káros megterhelődést, segítsen a családi háttér tehermentesítésében stb.

Munkamódszer: a szükséges kompetenciák fejlesztése tapasztalati tanulás útján, rövid szakmai előadások tartása esetmegbeszéléssel, szemináriumokkal, szupervízióval.

A műhely vezetői: **dr. Fruttus István Levente** és **dr. Hézser Gábor**.

Témakörök: a résztvevők aktuális igényeihez igazodva a helyszínen lesznek pontosítva a következő témakörökből: lelkigondozói szituációk, gyülekezetvezetés- és építés, kapcsolatkezelés, a lelkész lelki egészségének óvása stb.

A képzés hat – többnapos – alkalomból áll majd (kb. 20 óra alkalmanként), két évre ütemezzük be őket.

Résztvételi díj: évente 75 euró, mely összegből 35 euró a gyülekezet hozzájárulásaként kérhető.

Jelentkezni a diakonia@reformata.sk címre küldött fényképes motivációs levéllel lehet, melyben az illető kifejti, miért jelentkezik a képzésre. Jelentkezési határidő: **2009. november 5.**

Az induló csoport maximális létszáma: 20 fő. (Egyházunk keleti és nyugati részében is szeretnénk egy-egy csoportot indítani.)

Az első alkalom november 19-én és 20-án lesz.

Szabó Annamária

A Selye János Egyetem Református Teológiai Karának diplomaosztó ünnepségére június 28-án került sor a komáromi református templomban.

Idén a következő hallgatók végeztek: **Beke Éva** (Komárom), **Édes Ákos** (Madar), **Kaško Enikő** (Nagykövesd), **Oros Csaba** (Bős), **Szép Sándor** (Magyarország), **Váraljai Zsuzsanna** (Magyarország), **Vargaestok Dávid** (Garany), **Végső László** (Kassa) és **Zsemberi-Szígyártó Éva** (Magyarország). Az ünnepi szertartást **Tóth János**, az egyetem rektora és **Molnár János** dékán vezette, az igehirdetés szolgálatát **Bándy György** professzor, az újszövetségi tanszék vezetője végezte. A végzős hallgatók ünnepi esküjüket a gyülekezet színe előtt tették le.

Az úrasztalánál **Tóth János** rektor (balról) és **Molnár János** dékán, a **Mózes-székben Fazekas László** püspök és **Bándy György** professzor

A Református Teológiai Karon június 17-én doktori szigorlatot tett **Csete Sze-mesi István** délvidéki püspök, aki ezáltal

Komárom

Diplomaosztás és kibocsátás

kisdoktori (ThDr.) címet szerzett. Az ö oklevelének átadására is sor került volna

tila csicsói és **Somogyi Alfréd** apáca-szakállasi lelkipásztor koszorút helyezett

június 28-án, de sajnos betegség miatt nem jelenhetett meg.

Négy végzős hallgató – **Édes Ákos**, **Oros Csaba**, **Vargaestok Dávid** és **Végső László** – lelkészképesítő vizsgát is tett, így az ő exmítettájukra is sor került. Beszédet mondott és a végzősöket a lelkészi szolgálatba kibocsátotta **Fazekas László** püspök.

A szertartást követően sor került a már hagyománnyá vált koszorúzásra a Calvin J. Teológiai Akadémia volt épületén található emléktáblánál. Megemlékező beszédet mondott **Czinke Zsolt** bátorkeszi lelkipásztor, aki méltatta azokat a tanárokat és volt diákokat, akik ebben az épületben működtek, de sajnos már nem lehetnek köztünk. **Molnár János** dékán, **Lévai At-**

el az emléktáblán **dr. Mikó Jenő**, **dr. Bi-hary Mihály**, **Uwe-Martin Schmidt**, **dr. Takács Zoltán** és ifj. **Ibos Dezső** tiszteletére.

Öllös Erzsébet

Gúta

Gyülekezeti nap

Izgatottan és reményekkel teli vártuk 2009. június 7-ét. Azonkívül, hogy vasárnap lévén újra készülhettünk Isten szavának hallgatására, a gútai református gyülekezet kedves vendégeket, barátokat várt a festői környezetben fekvő vízimalomhoz.

Már hónapokkal korábban megfogalmazódott bennünk, mi lenne, ha testvérvárosunkkal, Kisbérrel nemcsak baráti focitorna, gulyásfőzés, folklór-ünnepségek kötnének össze (bár ezek is jó dolgok), hanem felkeresnénk református testvéreinket, s meghívnanánk őket egy együtt töltendő délután erejéig kis városunkba.

Nagy örömünkre elfogadták invitálásunkat. Az istentiszteletet a szabad ég alatt **Vajs Tibor**, a kisbéri református gyülekezet lelkipásztora tartotta, majd éneket tanultunk közösen, a gyermekek kézműveskedtek, az ifjak és felnőttek ismerkedtek. Lelki feltöltődést kaptunk a Húrvirág és az Ichtys együttesektől is, hisz a zene által is ott volt „Isten köztünk”.

A jövőben is szeretnénk ilyen és ehhez hasonló alkalmakat szervezni, új utakat keresni és találni Isten és ember, ember és ember közt.

Langschadl Virág

Vígtelek–Szalóc

Ünnepi istentisztelet a falunapokon

A VIII. Szalóci Falunapok keretében (melyet ezúttal a vígteleki község részben rendeztünk) ünnepi istentiszteletre került sor június 28-án, amire meghívást kapott minden volt vígteleki lakos. A kis templom majdnem színültig megtelt hazaiakkal, szalóciakkal és külföldiekkel. Az

istentiszteleten egykori lelkipásztorunk, **Szabó László** gömörhorkai lelkész hirdette az igét.

Ezt követően a helybeli lelkész, **André János** az úrasztalától hangsúlyozta, mennyire találóak az igék és a prédikáció a szalóci és a vígteleki gyülekezetre, amelyekben jelenleg nem folyik hitoktatás. Ugyanakkor megemlítette, hogy van jó példa is a gyerekek imádságos nevelésére, s ezt számon kell tartanunk. Köszöntötte **Csunyocska Ildikó** tanítónőt, aki azon a napon töltötte be hetvenedik életévét.

Az alkalom a nemzeti imádsággal zárult, ami után szeretetvendégségre és a falu szülőiteinek találkozájára került sor a kultúrházban. Istennek legyen hála a magasztos élményért!

Borzy Bálint

Gombaszög Ökumenikus istentisztelet

2009. július 12-én Gombaszögön a Csemadok 51. Országos Kulturális Ünnepe keretében – ötven év után! – ökumenikus istentiszteletre került sor, melyen **Bartal Károly Tamás** jászói apát, illetve **Molnár Árpád** rozsnyói és **André János** szilicei lelkipásztor szolgált.

A köszöntés után a *Szívem csendben az Úrra figyel, ki segít...* éneken keresztül próbáltunk Isten előtt elcsendesedni. Az evangéliumból Jézusnak a tanítványaihoz intézett küldő szavára figyelhettünk, amely alapján a jászói apát arról szólott, hogy az Úr ma is küld a misszióba. Ezután az *Atya, Fiú, Szentlélek, készíts szent Igédre* kezdetű énekkel fohászkodtunk.

A vihar lecsendesítésének történetéből megláthattuk mindenható Urunkat, akihez mi is kiálthatunk életünk viharában, a kü-

lönféle szelek és a népek tengerének tombo-lása közepette is. Pál apostol szavaiból pedig útmutatást kaphattunk, melyek a kegyelmet láttatták velünk mint megoldást életünkre: a szabadság, szabadság és az üdvösség útját a hit által.

Az istentisztelet imádsággal, az Úri imádság közös elmondásával, áldáskéréssel és nemzeti imádságunk elénekelésével zárult. Dicsőség érte Istennek!

Borzy Bálint–André János

Tahitótfalu Jubilált a református honismereti tábor

Július 26-a és augusztus 2-a között a budapest-fasori református gyülekezetnek a Szentendrei-szigeten fekvő, Isten Tábora elnevezésű üdülője adott otthont a X. Kárpát-medencei Református Honismereti Tábornak, amelybe az alistáli református iskola diákjai idén is bekapcsolódtak.

Rajtuk kívül Kárpátaljáról, Erdélyből, a Vajdaságból és Horvátországból, illetve első ízben Szlovéniából is voltak jelen

taljai sem, sőt szolgálóként több felcseperedett, „veterán” táborozó is segített.

A reggeli áhítatokat **Szénási Tamás** helybeli lelkész tartotta Isten ünnepeiről, az estieket pedig az adott csapat lelkésze – Jézus találkozásairól. Az elcsendesedés után kis műsorral bemutatkoztak a régiók, illetve felidéztek azt a táborot, amit ők szerveztek (mi a 2003. évit, ami Élesmarton valósult meg).

A szokásos tábori foglalkozások (kézműveskedés, vetélkedők, énektanulás,

gyermekek. S természetesen nem hiányoztak a vendéglátó egyházközség fia-

táncház, sportolás stb.) mellett kirándulások is szerepeltek a programban. Jártunk a

Szádelő Gyülekezeti emléknep

Aki július 26-án Szádelőben volt, részese lehetett egy erős, összetartó, hitbuzgó egyházi közösség ünneplésének: az anya-egyház az áji leányegyházzal példásan felmutatta a krisztusi szeretetet. A harangok évfordulós ünneplésre hívták a híveket, ugyanis a szádelői templom alapkövét az ősök 220 évvel ezelőtt tették le – azért, hogy e falu reformátusai kellő tisztességben tudják dicsérni az Atyát, illetve élni az úrvacsorai jegyekkel.

Az összegyűlt híveket a helybeli lelkész, **Dukon András** üdvözölte. Ájból, Bódvavendégiből, Tornaújfaluból és más környékből falvakból olyan sokan jöttek el, hogy a templom udvara is megtelt. Az igét **Orémus Zoltán**, az Abaúj-tornai Református Egyházmegye esperese hirdette. Ezt követően az orgonát, amely száz éve szól a hívek örömeire, csodás játékkal szólaltatta meg **Kuzsner Péter** orgonaművész.

Megható volt az a pillanat, amikor **Bernáth Sándor** tiszteletes úr (testben kissé gyenge, hangja is halkabb, de hite és szeretete erős és példamutató), aki egykor harmincnyolc évet szolgált gyülekezeteinkben, az ötven éve nála konfirmáltaknak emléklapot adott át (illetve egy hetven éve konfirmált testvérünknek is).

Nagy érdeklődéssel hallgattuk **Varga Zoltán** szádelői lelkipásztor ismertetőjét a *Szádelő története* című könyvről, melyben a helybeli lelkész ennek a kis falunak az egyházi történetét foglalta össze. Ezt követően megkoszorúztuk a háborúban elesettek emléktábláját, valamint a templomkertben eltemetett Keresztury Károly református lelkész és neje sírját. Végül a parókia udvarán (**Mártha Géza** mesterszakács irányítása mellett) kellően előkészített fogadáson vehetett részt mindenki.

Kulcsár Károly

szentendrei skanzenban, Leányfaluban a Móricz Zsigmond-emlékkiállításán és **Szász István Tas** erdélyi származású orvos múzeumnak beillő lakásán; Visegrádon megtekintettük a Salamon-tornyot és a királyi palotát, illetve útba ejtettük a tahitótfalui református templomot is.

A jól sikerült jubileumi tábor beárnyékolta, hogy a korábbi táborok vezető lelkésze, **Mezey Tibor** júniusban elhunyt. A tábornyit, amit korábban mindig ő tartott, így másként zajlott: **Dénesné Szöllősy Emőke** táborvezető kezdeményezésére csupán az emlékezetét idézhettük fel...

Örömkre szolgált viszont, hogy **Székely András Bertalan** művelődésszociológus, a határokon túl élő magyar népcsoportok kiváló ismerője, a tábor kiötlője újult erővel vetette bele magát a szervezésbe – így remélhetőleg lesz folytatás, talán valahol a Délvidéken. Ennek az elképzelésnek is hangot adott abban a beszámolóban, amit a vasárnap délelőtti istentiszteleti közösség előtt tartott a Fasorban, ahol **Végh Tamás**, a gyülekezet vezető lelkipásztorja igehirdetési szolgálataival és tábori himnuszunk elénekelésével zártuk a X. Kárpát-medencei Református Honismereti Tábor.

–akb–

Augusztus 8-án a gömöri egyházme-gye lelkipásztorai, presbiteri, gyülekezeteinek tagjai presbiteri kon-ferenciára érkeztek a simonyi refor-mátus templomba, amit a Kálvin-év jegyében szervezett az egyházme-gye. A konferencián több mint kétszázan vettek részt, ami gömöri viszony-latban jelentős részvételi aránynak számít; a helybeliek örömmel látták, hogy szinte teljesen megtelnek a műemlék templom padjai.

Az ünnepi gyülekezetet **Milen Marcell** simonyi lelkipásztor és **Nagy Ákos Ró-bert** esperes köszöntötte. Alkalmunk is-tentisztelettel kezdődött, amelyen **Géresi Róbert** püspökhelyettes, abaújszini lel-kipásztor hirdette az ígét, aki a *Jn 1,9* alap-ján szólt az isteni világosságról, amely él-tetően bevilágítja a bűn és a halál sötétsé-gében sokféle nyomorúságtól terhelt em-beri életünket. Azonban Isten minden sze-retete és kegyelme ellenére sem ismeri föl, vagy fogadja be mindenki ezt a vilá-gosságot. Viszont voltak az Istennek o-lyan áldott, elhívott emberei – a reformá-torok – akik nemcsak felismerték, befo-gadták, de tovább is sugározták mások felé az isteni fényt, a tiszta evangéliumot. Isten segítségével az ő munkájuk, küzdel-mük, életük eredménye a megújult egy-ház, aminek tagjai vagyunk. Így a mi fel-adatunk sem lehet más, mint Isten ígé-jének tiszta fényt árasztani a sok sötét fol-tot magán hordozó világban, életben.

Az első előadást **Gazda István**, a Bor-sod-gömöri Református Egyházme-gye esperese tartotta *Kálvinista múltunk* cím-

Simonyi

Egyházmegyei presbiteri konferencia

mel. Tíz pontba foglalta össze a kálviniz-musnak, illetve Kálvin János életének, munkásságának és hatásának a jelentősé-gét. Rendszerbe foglalva megjelenítette előttünk mindazt, amiről többé-kevésbé tanultunk, tudunk, amit a szívünkben, el-ménkben hordozunk, és ami elválasztha-tatlan része életünknek.

Ezután **dr. Kádár Zsolt**, az Egervölgyi Református Egyházme-gye esperese, a Doktorok Kollégiuma főtárgya előadása következett *Kálvinista jelenünk és jövőnk* címmel. Felemelő élmény volt hallgatni, ahogyan fél órában összefoglalta a refor-mátorok sok-sok küzdelmére épülő jele-nünket. Beszámolt a saját gyülekezeté-ben, egyházmegyéjében és a nagyvilág-ban szerzett tapasztalatairól, így vázolva föl előttünk a kálvinizmus jelenét, mely a keresztyénség nagy világának csupán egy kicsi darabkája a maga hetvenötmilliós létszámával. Érintette azokat a nehézségeket, amikkel ma küzdenek a református egyházak Európa-szerte, és szólt a világ azon térségeiről, ahol emberek ezreinek a szívét szólítja és hódítja meg az Isten a kálvinizmuson keresztül. Előadását azzal zárta, hogy jövőnket minden bizonnyal az Istenbe vetett reménység, a kálvinista örökségünkhöz való hűség és az *orando et laborando* (imádkozva és dolgozva) komolyan vétele és mindennapi gyakorla-ta fogja meghatározni.

A presbiteri konferenciát a Bárka kórus énekei, **id. Boján Árpád** és **Pál Margit**

simonyi presbiterek szavalatai, valamint **Bálint István** darnyai presbiter tárogatón előadott zeneszámai tették színesebbé. Milen Marcell lelkipásztor pedig Simonyi község, illetve a gyülekezet és a templom történetéről tartott beszámolót.

A simonyi gyülekezet nagy örömmel és lelkesedéssel készült az egyházmegyei presbiteri konferenciára, aminek sikeres megrendezése még inkább megerősítette Istenbe vetett hitében, reménységében és

Id. Boján Árpád presbiter szaval

örömeiben. Köszönjük pártfogóinknak, hogy megvalósulhatott ez a rendezvény: **Juhász István** hanvai mezőgazdasági vállalkozó segítségét, a helyi Bóviba mezőgazdasági kft., valamint a simonyi és serkei községi hivatalok támogatását, a-kárcsak minden gyülekezeti tag áldozatos munkáját. Mindezek és mindenek fölött pedig köszönjük a mi megváltó és gond-viselő Urunk megsegítő kegyelmét.

Milen Marcell

Balatonfenyves

Ülésezett az MRETZS

Augusztus 1-jén a balatonfenyvesi református ifjúsági üdülőben ülésezett a Magyar Református Egyházak Tanácskozó Zsinata.

Horkay László nyugalmazott kárpát-aljai püspöknek az *IMóz 6,8* alapján meg-tartott áhítatát követően, melyben a hit ál-

A szentpétervári református lelkész beszámolója közben

tal való megtartásra irányította a figyel-met, **Erdélyi Géza** lelkészi elnök köszön-tötte a megjelent tagokat. Ugyanő az előző évi ülés jegyzőkönyve és a napirendi pon-tok elfogadása után elhangzott elnöki je-lentésében hangsúlyozta: egységet mun-kálni megosztva nem lehet. Kifejezte az-onban a reményét is, hogy jövőre megün-nepelhetjük az MRETZS megalakulása 15. évfor-dulóját. Horkay László fontosnak tartotta rögzíte-ni, hogy melyik egyház-kerületek nem akarják az MRETZS-t megszüntet-ni. Rámutatott, hogy a munkát folytatni kell; s a neoliberális vezetőség e-lőbb-utóbb belátja, hogy csak az egység az út.

Kis Boáz ügyvezető titkári beszámolója felölelte az elmúlt egy év történéseit: szólt az elnökségi és bizottsági ülésekről, a ki-adványokról (falinaptár, liturgikus ver-sek), az új honlapról. Pénzügyi beszámó-lójában érintette a tagdíjak be nem fizeté-sének évek óta visszatérő problémáját is.

Az ülésen **Michail Polubojurinov** szentpétervári lelkész beszámolt az orosz-orosz reformátusok helyzetéről (a velük való kapcsolattartás fontosságára a Zsinat felhívja a Magyarországi Református Egy-ház vezetőinek a figyelmét is). **Benke György** Kálvin életútját méltatta, **Szabó Dániel** a presbiteri felelősségről szólt, **Tóth Miklós** lelkészi alelnök jogi kérdé-seket vetett fel, **Bóka András** pedig a szórványügyi gondokat vette számba.

Az ülés **Kovács Zoltán** világi elnök ja-vaslatára jóváhagyta egy nyilatkozat kia-dását a szlovák nyelvtörvénnyel kapcsola-tban (*előző számunkban közöltük – a szerk. megj.*).

–kis–

Született 1932. április 14-én. Apja, Nagy Elek gazdálkodó bográmester, aki a csicsói gyülekezetnek éveken keresztül – több ciklusban is – gondnoka volt. Édesanyja Bödök Ilona. István az ötödik gyermek volt a családban (három fiú és egy lány után született; Ilonka tizennyolc évesen meghalt, nagy bántára az egész családnak).

Nagy István közkedvelt ember volt iskoláskorától egész életén át. Kitűnő tanuló volt, de sajnos a második világháború miatt középiskolába se jutott el. Sokat olvasott, szerette a sportot, játszott is éveken át. Szerelme a zene volt, a hangszerek, a rajtuk való játék. Ezért került a templomi éneklés élére mint orgonista. S amikor az istentisztelet időpontján csak lehetett, ott volt. 2009. augusztus 2-a, vasárnap hajnalán halt meg, így ezen a vasárnapon egy időre elnémult a csicsói templom orgonája, amin előző vasárnap még orgonált. Most már a mennyei kórusnak a részese.

Egészen fiatalon, tizenhét évesen (velem együtt) olyan ifjúsági evangelizációs alkalmakon is részt vehetett, melyek a hitéletre nagy hatással voltak. Nemcsak orgonista volt, hanem éveken át presbiter is:

NAGY ISTVÁN (1932–2009)

példamutató keresztyéni életet élt feleségével, Petőcz Erzsébettel, aki a helyi alapiskolának volt közkedvelt tanítónője. Hitüket láthatóan is megvallották, mert gyermekeiket nyilvánosan konfirmáltatták, ami miatt Erzsikét az iskola igazgatója büntetesképpen áthelyezte Nemesócsára. Elbocsátani nem merték, mert a gyermekek szülei s a község lakói mellé álltak. A gyermekeik is továbbtanulhattak. Fiuk, István, főiskolai tanár Budapesten, lányuk egészségügyi nővér Ausztriában. Három fiúunokájuk van.

Az orgonista Nagy István sokat tett a gyülekezetben azért, hogy az éneklés a templomban az istentisz-

telet fontos része legyen: olyan módon választotta meg az énekeket, hogy az alkalmakhoz illőek legyenek, s a szöveg segítse az ige jobb megértését. Ragaszkodott ahhoz is, hogy a régebbi énekek – nagy ünnepeken például – az újabb énekekkel legyenek énekelve a református kegyességi gyakorlat szerint.

Mindketten – mint kortársa (egy év különbséggel) – egész életünkön keresztül igyekeztünk bizonyosságot tenni Jézus Krisztus szeretetéről. Ő sok helyütt elmondta, hogy 10–12 éves korunkban gyermeki beszélgetésben a jövőnket elképzelve mondtuk: ő majd orgonistakántor lesz, én pedig lelkész, s hogy ez így lett, az az Úristen nagy szeretetének köszönhető.

Családjával együtt gyászoljuk őt, s hisszük, hogy majd a mennyei seregekben örökké dicsőíthetjük Jézus Krisztus atyját, a teremtő Istent. Temetésén Lévai Attila lelkipásztor hirdette a feltámadás evangéliumát. Azért imádkozunk, hogy az Úristen adjon nekünk vigasztalást, erősítse meg a Krisztus Jézusban hívók életét.

A. B. F. R. A. – Soli Deo gloria!

Id. Görözdö Miklós

Boldogok, akik az Úrban hálnak meg

„Az embernek napjai olyanok, mint a fű...” (Zsolt 103,15a).

A marcelházai temetőben egy sírjel rövid felirata tanúskodik arról a hitbeli lehetőségről, amely születésüket éltette: Édes Dezső, Téglás Mária – Az Úréi vagyunk.

Már a marcelházai elemi iskolában meghallották az örömhírt, amely szívükben gyökeret eresztett: „Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy” (Ézs 43,1a) – vallotta meg édesapánk Istennek hozzá személyesen szóló szavát, amely bátorította őt a fog-

ság, deportálás, jog- és vagyonfosztottság idején. „Ő megbocsátja minden bűnödöt, meggyógyítja minden betegségedet” (Zsolt 103,3) – lett igazzá édesanyánk életében, aki életét kockáztatva ötünknek adott életet aztán, hogy gyermekkorában megjárta a halál sötét völgyét és átélte a lakosságcsere kegyetlenségeit.

A két országba rekesztettség ellenére 1950-ben Szőnyben házasságot kötöttek. Házasságkötési ígéként kapták Istentől azt az útvalót, amelynek utolsó szavai olvashatók a fejfán is: „...közülünk senki sem él önmagának, és senki sem hal önmagának; mert ha élünk, az Úrnak élünk, ha meghalunk, az Úrnak halunk meg. Tehát akár élünk, akár halunk, az Úréi vagyunk” (Róma 14,7–8).

Az ötvenhét évig tartó házaselet minden nehézsége és öröme, erőt és ideget próbáló eseményei, a bántást meg nem bántó emberek és hatalmak elhordozása arról tanúskodtak, hogy Jézus Krisztus nem

hiába halt meg. Apánk ajkán szépen szólt az ének, anyánk ajkán a szelíd biztatás, a rímekbe szedett bizonyosságtétel.

Hálás szívvel emlékezünk haláluk egy-, illetve kétéves évfordulóján. 2007 októberében édesanyánk, tizenegy hónappal később édesapánk is hazaköltözött.

Életük és haláluk mindannyiunk számára biztató üzenet és egyben figyelmeztetés is. Ne

szeressük a világot, ne éljünk önmagunknak, hanem az Úr Jézus Krisztusnak! Boldogok, akik az Úrban élnek és az Úrban hálnak meg.

Édes Dezső

További felvételik az SJE RTK-n

Július 2-án került sor a Selye János Egyetem Református Teológiai Karán a doktoranduszhallgatók felvételi vizsgájára. A felvételi bizottság (**Karasszon István, Bándy György** professzorok és **Görözdí Zsolt**) döntése alapján a nappali tagozatra felvételt nyertek a következő teológusok: **Beke Éva, Bugárné Fazekas Szilvia, Buza Zsolt és Tóth Zsuzsanna**. Levelező tagozatra felvételt nyertek: **Nemes Csaba, Szilágyi Sándor Gabriella és Roland Senk**. Kisdoktori képzésre felvételt nyert: **Végső László és Gál László**.

Augusztus 24-én a levelezősök számára megtartott felvételi vizsgán a következő személyek nyertek felvételt: **Bucsházy István** (Somorja), **Király Judit** (Gödöllő) és **Takács Klaudia** (Negyed).

Országos tanévnyitó a tatai templomban

Augusztus 29-én a tatai református templomban tartották a Magyarországi Református Egyház országos tanévnyitó ünnepségét, amelyen megtörtént a Mak-kai Sándor-díjak átadása is. Amint már korábban is hírt adtunk róla, egyházunkból Bohák Valéria, az Érsekkétyi Református Alapiskola igazgatója részesült a kitüntetésben.

A szervezők az istentisztelet perselypénzét (225 ezer forint és 68 euró) Fazekas László püspök révén iskoláink támogatására egyházunknak juttatták.

Rendezvények a Kálvin-évben

Kálvin-konferencia

Időpont: **október 24., 14 óra**

Helyszín: Kassa, református templom

IV. Bátorkeszi István Napok Dombormű leleplezése Presbiteri konferencia

Időpont: **október 25., 14 óra**

Helyszín: Bátorkeszi, református templom

Kis- és nagyölvedi presbiteri találkozó

Időpont: **október 30., 15 óra**

Helyszín: Kisölvéd, református templom

Állandó egyháztörténeti kiállítás megnyitása

Időpont: **október 31., 13 óra**

Helyszín: Rimaszombat, Tudományos Gyűjtemények

Közös lehetőségek keresése. Augusztus 25-én Fazekas László püspök és Fekete Vince főgondnok Rimaszombatban fogadta Bölscei Gusztáv püspököt, az MRE Zsinatának lelkészi elnökét, akivel megvitatották a szlovákiai magyarság érdekében tehető közös lépéseket: a két egyház együttműködik a nyelvtörvény hatásai feltérképezésében, és esetleges negatív tapasztalataikat megosztják a hazai és nemzetközi egyházi és közéleti fórumokkal.

Pünkösdváros Európa. Augusztus 30-án a szegedi dómban került sor a Pünkösdváros Európa című Kárpát-medencei ökumenikus nagytalálkozóra, amelynek célja a nemzeti kisebbségek melletti kiállás és a szlovák nyelvtörvény elleni tiltakozás volt. A felemelő alkalmon egyházunk képviselőjében jelen volt Fekete Vince főgondnok és Fazekas László püspök is, utóbbi a beszédében rámutatott a szlovákiai magyarság helyzetére és a törvény viszásságaira.

Jubilál a gimnázium. Szeptember 1-jén Rimaszombatban Fazekas László hirdette az igét a Tompa Mihály Református Gimnázium megnyitása 10. évfordulójára szervezett ünnepségen, amely egyben a 2009/2010-es tanév megnyitója is volt.

Nyilvános tiltakozás. Fekete Vince főgondnok szeptember 1-jén a dunaszerdahelyi stadionban a nyelvtörvény ellen az MKP által szervezett tiltakozó nagygyűlésen felolvasta a Zsinati Tanács nyelvtörvénnyel kapcsolatos nyilatkozatát.

Állami fogadás. Ugyanezen a napon Fazekas László püspök és Fekete Vince főgondnok részt vett Pozsonyban a szlovák kormány által a Szlovák Köztársaság alkotmánya kihirdetésének évfordulója alkalmából adott fogadáson.

Hálaadó istentisztelet. Szeptember 6-án Nagykaposon Fazekas László püspök hirdette az igét a gyülekezeti és ifjúsági központ és parókia építésének befejezéséért tartott hálaadó istentiszteleten. Az alkalmon részt vettek azon holland segítség-szervezetek képviselői is, akik adományaikkal támogatták az építkezést.

Új igazgató Léván. A Lévai Magyar Tanítási Nyelvű Egyházi Gimnáziumot 2009. szeptember 1-től új igazgató irányítja: dr. Kluch Jánost egy évre, 2010. augusztus 31-ig bízza meg a fenntartó egyházközség. Ünneplés beiktatására a lévai református templomban szeptember 6-án megtartott tanévnyitó istentiszteleten került sor, ahol két új pedagógus és 15 új növendék is fogadalmat tett. Az iskola padjaiba szeptemberben 56 diák ülhetett be.

Ökumenikus Tanács. Szeptember 7-én Fazekas László püspök részt vett a Szlovákiai Egyházak Ökumenikus Tanácsa alapszabályával foglalkozó bizottság ülésén.

XL. Szenczi Molnár Albert Napok.

Október 15-én (csütörtök) 19 órai kezdettel a szenci Nosztalgia étteremben Molnár János, az SJE RTK dékánja tart előadást Szenczi Molnár Albert jelentősége a magyar irodalomban címmel.

Október 30-án 18 órakor hangverseny lesz a rétei református templomban, amelyen közreműködik: Dinnyés József daltulajdonos, a Cédus zenekar (Apácaszakállas) és a réte-boldogfai református ifjúsági énekkar.

Október 31-én 17 órától a jókai református templomban vendégszerepel Dinnyés József és a réte-boldogfai református ifjúsági énekkar.

Hitmélítő hétvége. A jókai Betlehem Missziós Központban november 20-án és 21-én egyházi vezetők, presbiterok és egyháztagok számára hitmélítő hétvége lesz, amelyre október 25-ig lehet jelentkezni a pozsonyi egyházmegye világi főjegyzőjénél, Horváth Bélánál az alábbi elérhetőségeken: horvath.b@stonline.sk, tel.: 0908/727 182.

A Pátria rádió protestáns műsorai:

Október 18-án 8.05-től a Világosság című egyházi műsor református felőrájában Lucskay András nagyszalanci lelkipásztor Jákob haláláról és temetéséről elmélkedik.

November 1-jén 8.05-től a Világosságban Bohony Beáta rétei lelkipásztor igehirdetésének a témája a reformáció.

A Világosság másnapi (hétfői) ismétlésének kezdési időpontja: 12.05.

Szerkesztő-műsorvezető: Iski Ibolya

KÁLVINISTA SZEMLE

A Szlovákiai Református Keresztény Egyház hivatalos lapja. Kiadja a Zsinati Elnökség (Jókai u. 34, 945 01 Komárno). Megjelenik havonta.

Főszerkesztő: Fazekas László

Szerkesztő: A. Kis Béla

Titkár és lapterjesztő: Kis Lucia
Előfizethető a szerkesztőség címén és a református lelkész hivatalokban.

Előfizetési díj: egy évre 4,20 euró.

A lapterjesztést a szerkesztőség végzi:

930 10 Dolný Štál (Alistál) 386.

E-mail: akisbela@ba.telecom.sk

Telefon: 031/55 90 141 (egyben fax és üzenetrögzítő is)

A kéziratokat nem őrizzük meg, nem küldjük vissza, rövidítésük és szerkesztésük jogát fenntartjuk.

Nyomdai előkészítés: A. Kis Béla

Nyomja: Reproffset, Dunaszerdahely

ISSN: 1335-7298

Nyilvántartási szám: EV 3628/09